

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Antická mytologie v trilogii *Proroctví* od Josephine Angelini
Ancient Mythology in the Starcrossed Trilogy of Josephina Angelini

Karolína Roudná

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk – Dějepis

2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Antická mytologie v trilogii Proroctví od Josephine Angelini* vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17. 4. 2023

.....

podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce, doc. PhDr. Janě Keparťové, CSc., za její neutuchající podporu, cenné rady, komentáře a hlavně vstřícnost. Vašeho vedení si velmi vážím a tímto Vám děkuji.

ABSTRAKT

Bakalářská práce nesoucí název téma *Antická mytologie v trilogii Proroctví od Josephine Angelini* se zaměřuje na analýzu „young adult“ a mytologických prvků v trilogii obsažených. V knižní sérii je očividná inspirace antickou mytologií, jedná se de facto o vyobrazení trójské války v kontextu 21. století, která se opět odehrává v rámci reinkarnace mýtických hrdinů.

V bakalářské práci ovšem nechybí ani kapitola týkající se mýtů obecně. Hlavní cíl této bakalářské práce je postihnout veškeré podobnosti, odlišnosti a převzaté prvky z mytologické předlohy čili z pramenů. Současně s cílem práce je zde snaha apelovat na důležitost doplnění slovníků v knihách s mytologickou tematikou. Vychází se z poznatku, že neznalý čtenář mytologie může být poněkud zmaten, vzhledem ke zapracování mýtů do vlastního příběhu s odlišnou dějovou linií. Je tedy kladen důraz na zachycení všech těchto odlišností. I z těchto důvodů je práce doplněna o literárně-vědný kontext, vysvětlení klíčových termínů, zpracování analýzy vypravěče, kompozice, časoprostoru etc.

Bakalářská práce dále obsahuje kapitoly zaměřené na čtenářský ohlas na sérii *Proroctví* z českého i zahraničního prostředí spolu s přepisy rozhovorů s knižními influencery. Analýza byla provedena na základě již zmiňované série Josephine Angelini, která byla komparována s prameny, převážně tedy s Homérovou *Íliadou*, což bylo doplněno o odbornou literaturu vypovídající o antické mytologii i literární teorii.

KLÍČOVÁ SLOVA

Antická mytologie; literatura pro děti a mládež; Young Adult; Josephine Angelini; mýtus; literární žánr; literární fenomén; 21. století

ABSTRACT

This Bachelor thesis focuses on analysis of *Ancient Mythology in the Starcrossed Trilogy of Josephina Angelini*. The inspiration by ancient Greek mythology is evident throughout the series, as it's practically a transposition of the Trojan War into 21st century context. The characters are reincarnated mythical heroes of the Trojan War.

The thesis contains a section dedicated to ancient Greek myths in general. The main goal of the thesis is to encapsulate all similarities, differences and elements received from the ancient Greek originals. The author accentuates the need for glossaries added into works with ancient Greek themes, since a reader who is not familiar with these might be rather confused by their adaptation in a completely different storyline. To achieve the abovementioned goal, the thesis provides literary-scientific context, definitions of key concepts, analysis of the narrator, composition, time space etc. Chapters containing transcribed interviews with book influencers provide readers' reception of the *Starcrossed* series on Czech literary scene and abroad.

The author has performed analysis of the *Starcrossed* series by Josephine Angelini via comparing the series to, above all, Homer's *Iliad*. These works are further supplemented by literature on ancient Greek mythology and literary science.

KEY WORDS

Ancient Mythology; literature for children and teenagers; Young Adult; Josephine Angelini; myth; literary genre; literary phenomenon; 21st century

OBSAH

1.	ÚVOD	8
2.	LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ	12
3.	„YOUNG ADULT“ LITERATURA.....	14
3.1.	HISTORIE POJMU „YOUNG ADULT“	16
3.2.	„YOUNG ADULT“ LITERATURA A ČESKÝ ČTENÁŘ.....	20
3.2.1.	KOMUNITA ČTENÁŘŮ.....	21
4.	ANTICKÝ MÝTUS A MYTOLOGIE	25
4.1.	MÝTUS A JEHO MÍSTO V PAMĚTI	27
5.	JOSEPHINE ANGELINI	29
6.	TRILOGIE PROROCTVÍ – JOSEPHINE ANGELINI.....	31
6.1.	LITERÁRNÍ TEORIE	32
6.1.1.	ČASOPROSTOR	32
6.1.2.	KOMPOZICE	34
6.1.3.	VYPRAVĚČ	35
6.1.4.	ČTENÁŘ	36
6.2.	HLAVNÍ POSTAVY	37
6.2.1.	HELEN	37
6.2.2.	LUCAS.....	38
6.2.3.	ORION.....	39
6.2.4.	HEKTOR.....	40
6.2.5.	MATT	40
6.3.	VEDLEJŠÍ POSTAVY.....	41
6.4.	MYTOLOGICKÝ SLOVNÍČEK.....	42
6.4.1.	AFRODÍTÉ	42
6.4.2.	APOLLÓN.....	43

6.4.3.	ÁRÉS	44
6.4.4.	ERIS.....	45
6.4.5.	FOBOS.....	46
6.4.6.	HÁDES	47
6.4.7.	MOIRY	47
6.4.8.	ERÍNYE.....	48
6.4.9.	NÁSLEDNÍCI	49
6.4.10.	PODSVĚTÍ.....	50
7.	ZÁVĚR	52
8.	ZDROJE	56
8.1.	PRAMENY.....	56
8.2.	ODBORNÁ KNIŽNÍ LITERATURA.....	56
8.3.	AUDIOVIZUÁLNÍ ZDROJE.....	57
8.4.	INTERNETOVÉ ZDROJE	58
8.5.	KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.....	59
8.6.	OSTATNÍ.....	59
8.7.	ZMÍNĚNÁ BELETRISTICKÁ LITERATURA	59
9.	SEZNAM PŘÍLOH	61
10.	PŘÍLOHY	62

1. ÚVOD

Antická mytologie se stala v posledních dvaceti letech opět fenoménem knižního trhu v kategorii „young adult“ a „middle grade“ literatury. Nutno podotknout, že se převážně jedná o zahraniční, především anglo-americký trend, který se postupem času dostal i do České republiky a značný počet knih byl díky němu přeložen do českého jazyka, včetně např. série *Percy Jackson*¹ od Ricka Riordana. Českého překladu se dostalo i trilogii *Proroctví*² od Josephine Angelini, která v rámci této bakalářské práce, jakožto případové studie, bude zkoumána co do práce autora literárního díla s historickými fakty a antickou mytologií. Tyto tendence budu zkoumat jen a pouze na českých překladech trilogie, tudíž nelze výzkumné výsledky a jejich poznatky uplatnit v plném rozsahu na dílo v originálním, anglickém, jazyce, jelikož metodika odborného výzkumu by tak neodpovídala požadavku na správné zkoumání daného vzorku. Na knihách Josephine Angelini se taktéž budu snažit postihnout důležitost mytologického kontextu v knihách pro náctileté, protože ne vždy jsou pro čtenáře finálního díla průhledné tendence a záměr autora. Ty mohou být zastřeny mytologickou souvislostí, u které autor díla předpokládá čtenářovu znalost tematiky, jež nemusí být prvoplánově zřejmá. Záleží také na okolnosti, na autorově práci s mytologií a v neposlední řadě i na tom, v jaké míře ji v rámci narace užívá. Z těchto důvodů je na místě si klást otázku, zda je, či není přínosné druhotné zpracování antických mýtů a mytologického světa do novodobých příběhů v „young adult“ literatuře, též zkráceně „YA literatura“.

Jak je již patrné, analýza série *Proroctví* bude nejen literárněvědná, ale také historická. Především se tedy budu zabývat tím, co vše Angelini z antických mytologických titulů převzala a zapracovala do vlastního příběhu. K analýze jsem si vybrala poněkud starší knižní sérii, která dnešnímu česky čtoucímu čtenáři pohybujícímu se v „young adult“ komunitě již nebude známá, ale svým zpracováním je velmi zajímavá. To je nepochybně i důvod, proč je série v zahraničí oblíbená natolik, že na platformě Goodreads první díl série *Proroctví* hodnotilo téměř 80 tisíc čtenářů, přičemž publikace získala po zprůměrování hodnocení 4.05 z 5 od okamžiku publikování knihy v roce 2011 do roku 2023.³ Dva následující díly trilogie – *Beze snů*, *Bohyně*

¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj Blesku*. 2. vydání. Praha: Fragment, 2013.

² ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. Praha: Cooboo, 2014.

ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. Praha: Cooboo, 2014.

ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. V Praze: Cooboo, 2015.

³ *Starcrossed (Starcrossed, #1) by Josephine Angelini*. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/9462795-starcrossed>.

– byly hodnoceny od jejich vydání v letech 2012 a 2013 do roku 2023 lépe – 4.18⁴ a 4.22⁵ – ovšem hlasovalo podstatně méně čtenářů (viz přílohy č. 2 a 3). K takto vysokému hodnocení tendenční literatury, jakým bezpochyby YA literatura je, přispělo i neotřelé zpracování po mnoho let recyklovaného tématu trójské války, které je čtivé, s rychle plynoucím dějem, a hlavně s milostnou linkou. Celkově se tak první díl *Proroctví* dostal na pulty knihkupectví po celém světě v 59 různých edicích, druhý a třetí díl (*Beze snů, Bohyně*) ve 20 různých edicích. Více jak nadpoloviční pokles v počtu vydaných edic u druhého a třetího dílu trilogie není na YA trhu ojedinělý a o pravděpodobném důvodu úbytku edic lze bez možnosti přístupu k interním informacím jednotlivých nakladatelství po celém světě jen spekulovat.

Důvod, proč jsem zvolila toto téma bakalářské práce, je právě ona tendenčnost YA literatury, kde je čtivost upřednostňována na úkor podávání komplexních informací o budování fikčního světa, nastínění pozadí celého příběhu, ba dokonce i postav. Je samozřejmé, že pro autora je obtížné podat čtenáři informace v takovém množství, které by si dílo založené na antické mytologii zasloužilo, aniž by čtenář neztratil pozornost, popřípadě aby informace nesloužily jen jako výplň mezer v příběhu. Ale kontextovost je u děl s nosnou tematikou antické mytologie stěžejní, obzvláště pak v okamžiku, kdy čtenář nemá dostatečné znalosti k plnému pochopení díla. Vzhledem k fabuli a syžetu je náročné informace podat v rámci plynoucí narace, tudíž by nebylo od věci u takovýchto děl čtenáři poskytnout slovníček, který by byl přístupný v příloze na konci knihy. Ve slovníčku by byly postihnuté veškeré souvislosti s kanonickými díly, nebo alespoň základní kontext mytologických postav. A právě i tuto „přílohu“ se v rámci bakalářské práce pokusím vytvořit k sérii *Proroctví*.

V první části bakalářské práce je nutné vysvětlit určité pojmy, které se váží převážně k literární teorii, jedná se o pojmy – literatura pro děti a mládež, „young adult“ literatura (YAL), historie pojmu YAL, český knižní trh a český čtenář YAL. Před samotnou analýzou zmiňované trilogie v rámci empirické části této práce nesmí chybět vysvětlení pojmů mýtus a mytologie. V části zabývající se analýzou trilogie se budu zabírat literární teorií (časoprostor, kompozice, vyprávěč), postavami (hlavní, vedlejší) a mytologickým kontextem.

Celá práce bude podepřena odbornými zdroji a literaturou. V literárněvědných pasážích budu pracovat s publikacemi slovníkovými, encyklopedickými jako např. s *Lexikonem*

⁴ *Dreamless (Starcrossed, #2)* by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/12995284-dreamless>.

⁵ *Goddess (Starcrossed, #3)* by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/7849034-goddess>.

*literárních pojmů*⁶ a *Encyklopedií literárních žánrů*.⁷ Tyto publikace budou dále doplňovány další odbornou literaturou, která téma v některých případech rozvíjí více exaktně, či se tematice věnuje více do hloubky – *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*.⁸ Za povšimnutí také stojí odborná literatura citovaná v této práci zabývající se tematikou literatury pro děti a mládež, vysvětlující šíři celého pojmu a následné uvedení v praktické užití, nevznikla v posledních 10–15 letech.

Kapitola vysvětlující pojem „young adult“ literatury bude opatřena primárně cizojazyčnými zdroji, jelikož na české akademické půdě není odborné publikace vytvořené literárními teoretiky zabývající se tímto pojmem. Ovšem existují diplomové a bakalářské práce, které se některým z aspektů konkrétních žánrů a tendencí YA literatury zabývají. Z těchto důvodů vedle anglických odborných knih⁹ a internetových zdrojů¹⁰ budu také pracovat s diplomovými pracemi, primárně tedy s nejkompaktněji téma pojímající prací *Tři výrazné vývojové trendy v young adult literatuře*¹¹ Kateřiny Stupkové.

⁶ PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002.

⁷ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004.

⁸ ČEŇKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006.

⁹ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. American Library Association. Chicago: ALA Neal-Schuman, 2016.

PALLADINO, Grace. *Teenagers. An American History*. New York: Basic Books, 1996.

SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of young adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. Taylor & Francis Group, 2002, 8(1), 1-11 [cit. 2023-02-09].

¹⁰ *An Introduction to Middle Grade and Young Adult Fiction, Part 1: Definitions – SFWA*. Home | Science Fiction & Fantasy Writers Association [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.sfwawriters.org/2013/02/01/an-introduction-to-middle-grade-and-young-adult-fiction-part-1-definitions/>.

ALA | *Young Adult*. American Library Association | Awards, publishing, and conferences: ALA membership advocates to ensure access to information for all [online]. Dostupné z: <https://www.ala.org/ala/protocolsbucket/usersvcbucket/youngadultbucket/youngadult.htm>.

¹¹ STUPKOVÁ, Kateřina. *Tři výrazné vývojové trendy v young adult literatuře*. Praha, 2018. 107 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jana Čeňková, Ph.D.

Mytologicky zaměřené oblasti bakalářské práce se budou opírat o Gravesovy *Řecké mýty*,¹² Zamarovského *Bohy a hrdiny antických bájí*,¹³ v neposlední řadě i o Svobodovu *Encyklopedii antiky*.¹⁴ Práci týkající se mýtů a jejich zastoupení v kultuře i literatuře je mnoho, proto ve své práci budu literaturu tímto směrem zaměřenou poměrně selektovat. Stěžejní ovšem budou historická bádání Jany Keparťové,¹⁵ která budou dále doplňována, např. *Mýtus jako paměť prózy*.¹⁶

Vedle literatury zaměřené literárněvědně či sledující mýty a jejich využití musím zmínit prameny sloužící jako předmět výzkumu. Primárními prameny pro analýzu jsou samozřejmě samotné publikace podrobené analýze, tedy již zmiňovaná trilogie *Proroctví* od Josephine Angelini. Dalšími prameny jsou antické písemnosti čili kanonická díla pojednávající o mytologickém pořádku světa, zaměřila jsem se především na Homéra a Ovidia, přičemž ke komparaci s trilogií *Proroctví* bude využito eposů *Ílias*,¹⁷ *Odysseia*.¹⁸

¹² GRAVES, Robert. *Řecké mýty I, II*. Vydání první. V Praze: Odeon, 1982.

¹³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Vydání třetí. Praha: Mladá fronta, 1982. Máj.

¹⁴ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Vydání první. Praha: Academia, 1973.

¹⁵ KEPARTOVÁ, Jana. *Antické mýty ve vzdělávacím systému českých zemí (1848-1918)*. In: J. Čechvala; E. Poláčková et al. *Vymyšlená Ithaka. Recepce antické mytologie v české kultuře*. Praha: Filosofia, 2018, s. 111-146.

¹⁶ ZACHOVÁ, Alena. *Mýtus jako paměť prózy: (interpretace vybraných textů umělecké literatury)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002.

¹⁷ HOMÉROS. *Ílias*. Překlad Otmar Vaňorný. Vydání v MKP první. V Praze: Městská knihovna v Praze, 2018.

¹⁸ HOMÉROS. *Odysseia*. Překlad Otmar Vaňorný. Vydání v MKP první. V Praze: Městská knihovna v Praze, 2018.

2. LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Literatura pro děti a mládež, též zkráceně LPDM, v průběhu let prošla mnohými proměnami, a to i včetně jejích názvů, i dnes je stále možné se s některými setkat, ovšem nejzažitéjší je pojem „dětská literatura.“ Tento typ literatury je adresovaný dětskému a mladistvému čtenáři pohybující se na věkové škále mezi třemi a šestnácti lety života, přičemž některé tituly, které dnes klasifikujeme jako LPDM, původně ani nemusely být zamýšleny pro mladistvé čtenáře.¹⁹

LPDM je v současnosti vůbec nejvýnosnější sféra podnikání knižního trhu, což trvá od počátku 20. století. Její zvláštností je také to, že se v knižním světě jedná o samostatnou jednotku, na kterou nemají sebemenší vliv trendy v ostatních odvětvích a žánrech, je tedy namísto spekulace, že by LPDM zvládla uživit sebe samu i v okamžiku vymizení literatury pro dospělé.²⁰ Jedná se o důsledek vlastního strukturálního uspořádání a určení si vlastních priorit odloučených od autora a přisouzených čtenáři jako finálnímu konzumentovi, jeho vkusu a psychické zralosti. Samozřejmě LPDM utváří i výchovná stanoviska vyznávané společností v dané historické éře.²¹

Vedle děl primárně určeným mladistvým se objevují také díla původně psaná pro dospělého čtenáře, z tohoto důvodu je možné literaturu rozdělit na dvě linie – texty psané intencionálně a neintencionálně.²² Intencionální tituly jsou rozpoznatelné na první pohled, jelikož jejich indikátorem může být i nakladatelství, které dílo vydává, obálka, ale i název.²³ U nakladatelství, které se specializují na čtivo pro mladistvé na knižním trhu, vystupují do popředí nakladatelství *Meander*²⁴ zaměřující se na knihy převážně pro čtenáře mladšího školního věku a *CooBoo*²⁵ vydávající nepřebornou škálu „middle-grade“²⁶ a „young adult“ knih. Neintencionální díla jsou povětšinou tituly společností řazené do tzv. klasické literatury, např. *Babička* od Boženy Němcové.²⁷

¹⁹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 360.

²⁰ Tamtéž. s. 360–363.

²¹ ČENKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. s. 10.

²² PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. s. 209.

²³ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 361.

²⁴ *Meander* [online]. Nakladatelství Meander [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/>.

²⁵ *CooBoo* [online]. Nakladatelství Cooboo [cit. 01-11-2022]. Dostupné z: <https://www.cooboo.cz/>.

²⁶ Jedná se o marketingový termín, který zjednodušuje knihkupcům i nakladatelům rozřazení knih dle věku čtenáře a žánru textů. Knihy v „middle grade“ literatuře jsou určeny převážně pro děti ve věku 8–13, maximálně 14, let. Žánrově se typicky jedná o dobrodružné knihy a knihy s dívčí hlavní hrdinkou či chlapeckým hlavním hrdinou. Toto označení ovšem nepramení z literární teorie.

²⁷ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 361.

V dnešní době je ovšem literatura velmi věkově prostupná, nedá se tedy výše nastíněné dělení, které bylo vytvořeno literárními teoretiky, zcela bez přemýšlení přejímat, jelikož realita je dnes jiná. Důkazem mohou být celosvětově známé série *Harry Potter*,²⁸ *Dvůr trnů a růží*,²⁹ *Skleněný trůn*,³⁰ *Hunger Games*,³¹ *Percy Jackson*³² či dokonce celá sekce marketingově pojmenovaná jako „middle grade“ a „young adult.“ Tyto knihy nečtou jen čtenáři, kterým byly původně autory zamýšleny, čtou je lidé de facto jakéhokoli věku. „Každá kniha si najde svého čtenáře,“ v tomto případě platí dvojnásob, dalo by se říci, že každá kniha si najde čtenáře téměř v jakékoli věkové kategorii. V případě *Harryho Pottera* se dokonce jedná o čtivo pro celou rodinu.³³ Robbie Coltrane, filmový představitel postavy Hagrida, řekl o filmech následující: „Odkaz těchto filmů je takový, že generace mých dětí je bude pouštět jejich dětem. Takže se na ně budou moct koukat i za 50 let, jednoduché. Já už tu nebudu, bohužel, ale Hagrid ano.“³⁴ Je otázkou, zda se tato predikce naplní, ať už ve filmovém či knižním médiu. Zůstává ovšem fakt, že je dnes naprosto normální, když po dosažení dospělosti lidé čtou čtivo zařazované do věkové kategorie dětí, mládeže či mladých dospělých – příklady budiž již zmíněné knižní série či série *Jeho temné esence*³⁵ z pera Philipa Pullmana, oceňovaného autora i v magazínu *The New York Times*.³⁶

Rozdíly v autorském stylu, změna užívaných výrazových i významových prostředků dle věkových kategorií koncových čtenářů nejsou nikterak zpochybňovány touto bakalářskou prací. Je tu jen snaha nastínit realitu dnešního knižního trhu, který svědčí o faktu, že daná věková ohraničení jsou silně stírána a u mnoha knih není možné říci, pro jakou kategorii čtenáře tedy jsou, jelikož je čte mládež i dospělí, ačkoli dílo prvotně bylo zamýšleno pro mladší/starší čtenáře, než jej čtou.

²⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. [1. díl]. 7. vyd., 2. v této úpravě. Praha: Albatros, 2003.

²⁹ MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. V Praze: Coobook, 2016.

³⁰ MAAS, Sarah J. *Skleněný trůn*. V Praze: Coobook, 2015.

³¹ COLLINS, Suzanne. *Hunger Games*. Brno: Fragment, 2010.

³² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj Blesku*.

³³ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 364.

³⁴ *Harry Potter 20th Anniversary: Return to Hogwarts* [česky *Harry Potter 20 let filmové magie: návrat do Bradavic*] [film]. Režie Eran XREEVY, Joe PEARLMAN, Giorgio TESTI, Casey PATTERSON. HBO, 2022. Přeložila Karolína Roudná z anglického originálu: „The legacy of the movies is that my children’s generation will show them to their children. So you could be watching in 50 years time, easy. I will not be here, sadly, but Hagrid will.“

³⁵ PULLMAN, Philip. *Jeho temné esence*. Svazek I, *Zlatý kompas*. Praha: Argo, 2008.

³⁶ SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of Young Adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. [cit. 2023-02-09]. s. 2.

3. „YOUNG ADULT“ LITERATURA

Celistvě vysvětlit, co termín „young adult“ literatura přesně znamená, je velmi náročné, jelikož existuje velké množství různých definic, lišících se v úhlu pohledu na tento pojem. Navíc ani anglosaští literární teoretici a odborníci se na jedné definici neshodnou. Na českém knižním trhu neexistuje odborná publikace, k níž by se akademická literární obec hlásila, lze nalézt pouze snahy tento pojem vymezit prostřednictvím odborné anglosaské literatury. Popřípadě je zde snaha se na toto téma a samotnou definici tázat šéfredaktorů, marketingových týmů či knižních influencerů, kteří posléze na základě jejich vlastních zkušeností a znalostí se snaží nastínit možné pohledy a interpretace.

Zjednodušeně lze „young adult“ literaturu považovat za speciální literární kategorii slučující knihy pro dospívající mládež v neurčitém věkovém rozmezí. Přesné určení věkového rozmezí představuje otázku rozdělovací literární teoretiky, ovšem genericky bývá uváděno od 12 do 18 let. Hlavní postavy jsou výhradně ve stejném věkovém rozmezí jako finální čtenář – teenageri. Zároveň ale tuto kategorii nemůžeme nazývat žánrem, protože to fakticky ani teoreticky žánr není, spíše pod sebou jednotlivé žánry a subžánry sdružuje. Nelze ji ani nazvat formou či druhem, protože literární teorie pracuje s uzavřeným výčtem tří forem – poezie, drama, próza – a tří druhů – lyrika, epika, drama. Opět tedy záleží na jednotlivých dílech, jelikož všechny tyto formy i druhy slučuje pod sebe. Je tedy nejsnazší chápat „young adult“ jako zastřešující pojem, který je velmi rozmanitý a na knižním trhu široce rozkročený. Díky tomu, že je toto pojmenování zastřešující, je pro čtenáře snazší nalézt další příběhy, jež by se mu potenciálně mohly líbit, na základě již přečtené oblíbené knihy spadající do „young adult“ a jeho určitého žánru.

Jelikož se YAL na základě čtenářských preferencí a vlastní dynamiky rozšiřuje po celém světě, rozšiřují se i její žánrové a subžánrové formy – od fantasy, přes sci-fi, dystopie, romance až po komediální dramata a poezii psanou volným veršem. Cart uvádí, že původní věkové rozhraní těchto čtenářů bylo 12–18 let, ovšem on se nebrání jejímu rozšíření, spodní hranice by podle něj měla začínat na deseti letech věku dítěte a uzavřená by být vůbec neměla. YAL by měla být mostem k dospělé literatuře.³⁷

³⁷ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 11.

YAL je velmi tvárná, což sama o sobě být i musí, jelikož na ni má opravdu velký vliv nejen její čtenářstvo, ale také společenská situace. V případě, kdy by tato tvárnost nebyla zachována, nemůže literatura reagovat na momentální kulturní trendy, čímž by nemohla být pro mladistvé čtenáře natolik atraktivní a ztrácela by jejich pozornost. Ona přizpůsobivost má i negativní dopad, jelikož je tak pro autory snazší dosáhnout pomyslného ledovce v oblíbenosti, který ale může skončit záhy poté, co trend ze společnosti vyprchá. Kniha tak zapadne v množství nově vydaných titulů a zůstane oblíbená jen u skalních fanoušků.³⁸

Vůbec nejkompexnější definici nabízí Stacy Whitmanová, ředitelka redakce nakladatelství *Tu Books* specializující se na fantasy a sci-fi. Whitmanová se s věkovým rozpětím YAL shoduje s Cartem, ale doplňuje jej. Dospívání u každého jedince může trvat různě dlouho, zároveň také jednotlivý vývoj se projevuje u každého odlišně, proto Whitmanová YAL vnímá jako téměř cokoli, kde se objevuje „dospívající postava žijící v současnosti.“ Právě proto se vůbec nejčastěji na pozici hlavního hrdiny objevují postavy podobného stáří jako je čtenář, čímž se zapříčiní i děj s dospělejší tematikou. Za důležité ale také považuje stálý distanc od explicitních popisů určitých scén (sexuální scény, scény popisující násilí) a to i v případě, že se v ději tato témata zmiňují.³⁹ Ovšem toto také záleží na autorech, v dnešní době je již na denním pořádku, že se v YAL bohužel objevují knihy detailně popisující sexuální scény i scény plné násilí bez žádného zdráhání se či obav o počestnost mladších čtenářů.

Kateřina Stupková ve své diplomové práci citovala emailovou konverzaci s Olgou Zbranek Biernátovou, marketingovou specialistkou z *Albatros Media, a. s.* Biernátová s pojmem YAL pracuje jako s konceptem, pod který spadají všechny knihy určené čtenáři ve věku 15–20 let, přičemž marketingově je cíleno převážně na dívky a mladé ženy ve věku do 25 let. Uvádí také možnost sledovat věk hlavních hrdinů, což může být také jedním z indikátorů YAL.⁴⁰ Řídit se ale touto radou může být u některých příběhů poněkud zrádné a na škodu, hlavně pak v případě různých fantasy knih, například *Stmívání* či knih z pera Sarah J. Maas, kde průměrný věk jednoho či více z hlavních hrdinů přesahuje 150–200 let.

³⁸ SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of young adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. [cit. 2023-02-09]. s. 1.

³⁹ *An Introduction to Middle Grade and Young Adult Fiction, Part 1: Definitions – SFWA*. Home | Science Fiction & Fantasy Writers Association [online]. [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://www.sfwawriters.org/2013/02/01/an-introduction-to-middle-grade-and-young-adult-fiction-part-1-definitions/>.

⁴⁰ STUPKOVÁ, Kateřina. *Tři výrazné vývojové trendy v young adult literatuře*. s. 8.

3.1. HISTORIE POJMU „YOUNG ADULT“

Termín „young adult“ zavedla v americké společnosti v 60. letech 20. století společnost The Young Adult Library Services Association (YALSA), součást American Library Association (ALA). Ovšem vznik „young adult“ literatury (YAL) lze datovat i několika jinými možnými způsoby. Ať už od vzniku tzv. „book lists“, seznamy doporučených knih pro mládež, které po druhé světové válce začaly produkovat americké knihovny, či od ustanovení literární ceny *International Board of Books for Children and Young People* v roce 1956, nebo od vydání přelomového románu *The Outsiders*⁴¹ v roce 1967. Jeho autorka S. E. Hinton v něm definovala nový způsob psaní YAL po následné desetiletí. Obecně lze ale říci, že tato literární sekce si prošla velmi trnitým a nelehkým vývojem a k tomu, jak vypadá dnes, vedla dlouhá cesta již od začátku minulého století.

Do konce 19. století se v americké společnosti nikterak neworkovalo s termínem „dospívání“, z pohledu jazykového pro toto období ve vývoji člověka nebylo ani příznačné pojmenování, které by se běžně užívalo. Termín „adolescence“, tedy volně do českého jazyka přeloženo jako „dospívající“, „pubescent“ či v obecné rovině jazyka jako „puberták“, se do povědomí široké veřejnosti dostal až roku 1904, kdy vyšla tiskem publikace G. Stanley Halla, prezidenta American Psychological Association, nesoucí název *Adolescence: Its Psychology and Its Relations to Physiology, Anthropology, Sociology, Sex, Crime, Religion and Education*.⁴² Hall v knize v kontextu humanitních věd vysvětluje pojem puberta a dospívání, snaží se široké veřejnosti vysvětlit, že generacemi přejímaný vzorec chování a vnímání mladého člověka by měl být pozměněn a chápán i z jiných perspektiv.

Termín „young adult“ nepoužil Hall a ani jeho nástupci ještě dlouhá léta poté, povedlo se jim ale vybudovat základ pro společenské vnímání mladého člověka ve věku 12 až 19 let.⁴³ Celkově se termín „young adult“ jakožto synonymum ke slovu „teenager“ užíval do konce druhé světové války velmi sporadicky a zřídka.⁴⁴ Palladino v *Teenagers: An American History* uvádí, že si sice společnost zvykla na vývojovou fázi dospívání dítěte, ale dospívající uzavřela do jejich vlastní sociální bubliny, které nerozuměli, protože od nich byla odlišná.⁴⁵

⁴¹ HINTON, S. E. *The Outsiders*. New York: The Viking Press, 1967. First edition.

⁴² CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 10-14.

⁴³ Tamtéž. s. 17.

⁴⁴ Tamtéž. s. 16.

⁴⁵ PALLADINO, Grace. *Teenagers. An American History*. s. 143–178.

V *The New York Times* 7. ledna 1945 vyšel na obranu dospívajících článek Elliota E. Cohena pod názvem *A Teen-Age Bill of Rights* s podtitulem *Here is a ten-point charter framed to meet the problems of growing youth*. Cohen se v článku pokusil v deseti bodech objasnit, jaká by měli mít adolescenti základní práva a jak by se k nim dospělí měli chovat a přistupovat k nim. Mezi jednotlivými body nechybí ani „právo ‚mluvit‘ do vlastního života; právo dělat chyby a poučit se z nich; právo bojovat za vlastní životní filosofii; právo na odbornou pomoc, kdykoli je to potřeba“ etc.⁴⁶

American Library Association (ALA) si po druhé světové válce povšimla trendu mezi náctiletými, kteří již neměli zájem o literaturu pro děti, ale také nechtou tituly určené dospělému čtenáři, pravděpodobně proto, že neví, jaké vybrat. Z tohoto důvodu začaly vznikat tzv. „booklists/ school reading lists“, seznamy doporučených knih pro mládež.⁴⁷ Období 50. let bylo de facto kumulováním různých konfliktních pohledů. Mládež neměla zájem o kanonická díla, jelikož se neměli jak ztotožnit s hlavními hrdiny, také měli modernější pohled na svět, kvůli čemuž ztratili o literaturu úplně zájem.⁴⁸ Dospělí na druhou stranu na poli YAL vytvářeli povrchní literaturu, kde zobrazovali pro mládež zajímavá témata zkráceně, což vypovídalo cosi o jejich vnímání období dospívání.⁴⁹

Margaret Edwards v roce 1958 publikovala článek *Mrs. Grundy Go Home* otištěný ve *Wilson Library Bulletin*, ve kterém se pokouší shrnout, jakými knihami byla mládež v oné době obklopována a proč je to dle ní špatně. Souhlasí sice s myšlenkou, že by dospívající měli číst i nadále knihy interpretačně nenáročné s motivy pravdy, krásy a dobra, ale zároveň trvá i na tom, že je to rozhodnutí čtenáře, zda takové knihy chce nebo nechce číst. Edwards jednoduše předkládá pohled, kdy dospělí mají vůči mládeži mnohem důležitější povinnost než jen ochrana, a to právě možnost je nechat se učit, objevovat a zkoumat nejen skrze příběhy. Nabádá tedy rodiče, aby do svých dětí vkládali mnohem více důvěry.⁵⁰

Zlomový okamžik nastal v roce 1967, kdy byla vydána kniha s názvem *The Outsiders* od S. E. Hinton pocházející z Oklahomy. Nejenže knize vévodil velmi silný příběh vyprávěný z pohledu osiřelého 14letého chlapce, Ponyboye Curtise, žijícím se svými bratry, ale také

⁴⁶ COHEN, Elliot E. *A Teen-Age Bill of Rights: Here is a ten-point charter framed to meet the problems of growing youth*. *The New York Times Magazine*. 7. ledna 1945. s. 16–17.

⁴⁷ SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of young adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. [cit. 2023-02-19]. s. 2.

⁴⁸ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 36.

⁴⁹ SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of young adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. [cit. 2023-02-19]. s. 5.

⁵⁰ EDWARDS, Margaret. *Mrs. Grundy Go Home*. *Wilson Library Bulletin*. 1958(12), 33(4). s. 304–305.

realistické zobrazení nastalé situace všech tří chlapců. Hinton tak píše jakožto sama mladá dívka velmi realisticky o drogách, ganzích, slumech a nebezpečí, nebojí se ukázat realitu některých obyvatel amerických měst a jejich nenaplněného snu o snadném životě. Je nasnadě pomyšlení, že je příběh vykonstruován na iluzorních představách o lidech potýkajících se na okraji společnosti, ovšem není tomu tak, jedná se spíše o očitě svědectví Hinton, jelikož se přesně s takovými lidmi setkávala ve školním prostředí, když docházela do školy ve městě Tulsa.⁵¹ S. E. Hinton psala taktéž do *The New York Times Book Review*, přičemž v jednom z publikovaných článků poznamenala, že „Problém je, že dospělí píší o teenagerech podle jejich vlastních vzpomínek, nebo píší z pozice – bojím se přiblížit jejich pohledu. Dnešní mládež chce číst o dnešní mládeži. SVĚT SE MĚNÍ, ale autoři knih pro dospívající jsou stále 15 let pozadu. V beletrii, kterou píší, je stále nejoblíbenějším tématem romantika a následuje téma dívky milující koně. Nikde není zmínky o společenských problémech... Ve zkratce, kde je realita?“⁵²

Hinton (spolu s dalšími autory) se tak zasloužila o naprosté prolomení společenských tabu a dala vzniknout nové vlně stvořené na bázi realismu, trvající takřka dodnes.⁵³ Tento úspěch z 70. letech 20. století nahradily tzv. „problem books“, které byly převážně klasifikovány jako romány tematické, zabývající se např. drogovou závislostí mladistvých i dospělých, útekem z domova, osiřením, sexem, potraty i gangy a násilím. V převážné většině těchto románů se de facto jednalo jen o nálepku, která měla přilákat potenciálního čtenáře ke koupi, jelikož děj románů se spíše orientoval na dané téma, než že by rozvíjel charakteristiku postav či plynoucí děj.⁵⁴

YAL v 80. a 90. letech prošla nestandardní proměnou oproti předcházejícím desetiletím, jelikož masové popularitě se dostalo titulům romantickým, zpracováním velmi podobným těm poválečným.⁵⁵ K masovým prodejům navíc přispěla inovace v podobě změny vazby jednotlivých titulů, tvrdou vazbu nahradila měkká vazba tzv. „paperback“.⁵⁶ Ze své podstaty byly knihy s měkkou vazbou levnější, tudíž si je mohl dovolit širší okruh společnosti.

⁵¹ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 41.

⁵² HINTON, S. E. *Teen-Agers Are for Real*. *The New York Times Book Review*. 27. srpna 1967. s. 28-29.

Přeložila z anglického originálu Karolína Roudná. „THE trouble is, grownups write about teen-agers from their own memories, or else write about teen-agers from a stand-off, I'm-a-littlescared-to-get-close-they're hairy view. Teen-agers today want to read about teen-agers today. THE WORLD IS CHANGING, yet the authors of books for teen-agers are still 15 years behind the times. In the fiction they write, romance is still the most popular theme, with a horse-and-the-girl-who-loved-it coming in a close second. [...] Nowhere is the drive-in social jungle mentioned . . . In short, where is the reality?“

⁵³ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 46–47.

⁵⁴ Tamtéž. s. 47.

⁵⁵ Tamtéž. s. 54–55.

⁵⁶ Tamtéž. s. 56.

Podpurným faktorem se stala rozšiřující se síť obchodních center a nová marketingová strategie zaměřující svou pozornost na cílového čtenáře, nikoli na zprostředkovatele (knihovny, školy, rodiče). Tato souhra okolností vedla k enormním prodejm, kdy se v USA utratilo přes 45 miliard dolarů ročně za zboží klasifikované jako ne zrovna nutné.⁵⁷

Ve druhé polovině 80. let začala společnost v USA řešit otázku politické korektnosti v literatuře, která byla postavena na základu mezinárodní migrační vlny po přijetí *zákona o uprchlících* v roce 1980 a následně se zvyšujícím procentem migrantů z Jižní Ameriky a jihovýchodní Asie v celkové populaci USA. Vystala palčivá otázka, zda má člověk etnicitou nepatřící do společnosti, o které píše, nárok o ni psát, protože do oné společnosti nepronikl a pozoruje ji „zvenčí.“ Může takovýto člověk přinést platné poznatky?⁵⁸ Tuto myšlenku popřela Jane Yolenová ve svém článku z roku 1994, kde se vyjádřila k celkové absurditě korektnosti. Yolenová tvrdí, že v okamžiku, kdy bude o své kultuře psát jen onen „povolaný,“ u některých kultur se lidstvo nikdy jejich příběh nedozví, jelikož svět bude čekat na dostatečně silný hlas talentovaného spisovatele splňující nastolené požadavky. Už jen rozdělování společnosti na této bázi je poněkud problematické.⁵⁹

Co se čtenářské zkušenosti posledních 25 let týče, prošla v mnohých ohledech výraznými posuny a častokrát závisela i na trendech (převážně západního světa). Na základě výsledků výzkumu z roku 2009 je tedy možné pozorovat přetrvávající trend v realistické fikci a nově nastupující trend fantasy, později i dystopií, od roku 2005 dále prohlubován dnes již signifikantními knižními sériemi. V roce 2005 byl v anglosaských zemích vydán první díl série *Stmívání*,⁶⁰ který rozpoutal celosvětový trend upírů v literatuře ovlivňující YAL po několik dalších let.⁶¹ O tři roky později byl vydán první díl série *Hunger Games*,⁶² série předznamenala nástup dystopií jako např. v roce 2012 vydaný první díl *Povstalecké trilogie – Divergenci*.⁶³ Ve stejném roce, kdy byla vydána *Divergence*, byla na knižní trh uvedena série *Měsíční kroniky*⁶⁴ stojící na principu „retellingu“ čili vlastním a originálním přepracování známých pohádek pro děti jako např. Popelka, Červená karkulka, Locika etc. Z realistické fikce v YAL je jedním z vůbec nejoceňovanějších a nejoblíbenějších autorů John Green, držitel ceny

⁵⁷ CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. s. 56–58.

⁵⁸ SMITH, Karen Patricia. *The Multicultural Ethic and Connection to Literature for Children and Young Adults*. Library Trends. 1993, 41 (Winter). s. 341.

⁵⁹ YOLEN, Jane. *An Empress of Thieves*. Horn Book. 1994, 70 (December). s. 705.

⁶⁰ MEYER, Stephenie. *Stmívání*. 1. díl. 2. vyd. Praha: Egmont ČR, 2008.

⁶¹ Tematika upírů se v YAL objevovala již dříve, např. série *Pravá krev* od Charlaine Harris, ovšem teprve v kontextu *Stmívání* se dá uvažovat o celosvětovém davovém šílenství a naprostém adorování upírů.

⁶² COLLINS, Suzanne. *Hunger Games*. Brno: Fragment, 2010.

⁶³ ROTH, Veronica. *Divergence*. V Praze: Cooboo, 2012.

⁶⁴ MEYER, Marissa. *Měsíční kroniky*. V Praze: Egmont, 2012.

Goodreads Choice Awards Best Young Adult Fiction za román *Hvězdy nám nepřály*.⁶⁵ Většina z výše zmíněných titulů se dočkala i filmového zpracování, což dle mého názoru mělo velký vliv nejen na mnoho potenciálních čtenářů, ale také na nastávající trendy v literatuře a autorský styl psaní.

Dle Wildera a Teasleyho jednoduše LPDM a YAL vypsěla, což má určovat závratné množství žánrů (sci-fi, fantasy, horor, mysteriózní, dobrodružné a romantické příběhy), kde je YAL schopna fungovat, zároveň zdůrazňují i vývoj diverzifikace pohledů vypravěče a způsoby práce s dějem z hlediska formy (dopisy, faxy, básně) i originality zápletek. Svě důležité místo na knižním trhu má YAL právě proto, že otevírá také těžká témata a vykresluje postavy jako jednotlivá individua, která by mohla fungovat i v reálném světě.⁶⁶ V posledních několika letech je celkově knižní trh velmi pluralitní a je snadné říci, že je naopak přehlcený všemi možnými literárními žánry, tématy, směry, přičemž prostředí autorů je velmi pestré i z pohledu etnicity. Do popředí se dostávají celosvětově v YAL afričtí autoři, asijské, ale i jihoameričtí, u kterých typicky dochází k překladům do anglického jazyka, pokud to není jazyk originálu, přičemž pak je pro tato díla snazší se dostat do širšího povědomí veřejnosti. Dnes není problém tematicky nalézt knihu vyprávějící příběh o člověku patřícím do LGBT+⁶⁷ komunity, postapokalyptické příběhy, fantasy, dystopie, ze současnosti, historické etc. Ba naopak může pro dnešní čtenáře být mnohem náročnější se v takto rozmanitém prostředí zorientovat, jelikož některé publikace jsou kvůli marketingovým kampaním více vidět než jiné.

3.2. „YOUNG ADULT“ LITERATURA A ČESKÝ ČTENÁŘ

YAL ve své podstatě, jak ji nastolila americká společnost v průběhu několika desetiletí, se do prostředí České republiky dostala zákonitě později (než např. do Velké Británie). Na této skutečnosti měla ve 20. století svůj podíl politická orientace země spolu s politickým režimem, železná opona, či cenzura, která si u LPDM dávala opravdu pozor, které zahraniční tituly budou moci být přeloženy a následně nabídnuty dospívajícím čtenářům. I kvůli tomu byla literární produkce poměrně omezená, ačkoli i v LPDM bylo možné číst domácí i překladovou tvorbu,

⁶⁵ GREEN, John. *Hvězdy nám nepřály*. Vydání čtvrté. Praha: Knižní klub, 2017.

⁶⁶ HILL, Crag. *The critical merits of young adult literature: coming of age*. New York, New York: Routledge, 2014–2014, 1 online resource (220 pages). s. 21.

⁶⁷ Jedná se o souhrnné označení skupiny osob vytvářející vlastní komunitu identifikující se na základě odlišné sexuální orientace, než je společensky nejvíce zastoupená – heterosexuální. Do LGBT+ komunity patří homosexuální (lesby, gayové), bisexuální, transsexuální, asexuální a intersexuální. Je možné kromě zkratky LGBT+ nalézt i označení LGBTQ či LGBTQIA, přičemž tyto zkratky znamenají tutéž komunitu, jen jsou přímo do názvu integrovány i queer, intersexuální a asexuální lidé.

z překladové tvorby pak např. Julese Verna. Na český trh překladová YAL měla možnost expandovat po sametové revoluci v roce 1989, tedy po pádu komunistického režimu, ovšem plně se v české společnosti etablovala až v první dekádě nového tisíciletí, kdy dokonce započaly vznikat nakladatelství specializující se na LPDM a YAL. Z ryze české produkce je možné za první autorku YAL považovat Lenku Lanczovou, které v roce 1994 vyšly dva romány – *Znamení blíženců*,⁶⁸ *Hvězda naděje*⁶⁹ – jenž se klasifikují jakožto „čtení pro dívky“, jelikož příběh vykresluje dospívající dívku prožívající první lásku. Tituly Lence Lanczové vydává od počátku její spisovatelské kariéry nakladatelství *Víkend*.

V současnosti se na českém knižním trhu objevuje více než 10 nakladatelství, která vydávají literaturu pro mládež. Tato nakladatelství by se dala rozřadit do dvou skupin – profilovaná nakladatelství na YAL patřící nakladatelského domu *Albatros media, a. s.* (*CooBoo; Fragment; Egmont; Domino; selfpublishingová služba Pointa*), či *Euromedia group, a. s.* (*Yoli; Laser*), a nevyprofilovaná nakladatelství (*Slovart, #BOOKLAB; Host; Argo; JOTA; Dobrovský, King books a Knihy Omega*) vydávající YA jakožto součást celkové produkce. Nevyprofilovaná nakladatelství pak vydávané YA tituly zastřešují různými označeními (edice, štítky), aby bylo zřetelné, o jaký druh literatury se jedná a byla snáze identifikovatelná pro čtenáře. Mezi české čtenáře píšící v YAL patří např. Kateřina Šardická, Anna Musilová, Radek Blažek, Sam Xabyssus, Olga Zbranek Biernátová píšící pod pseudonymem *Nofreeusernames* a Karolína Skácelová.

3.2.1. KOMUNITA ČTENÁŘŮ

Díky zákonu o veřejných knihovnách obecních z roku 1919, který nařizoval ve všech politických obcích vybudovat veřejné knihovny s tituly jak naučnými a vzdělávacími, tak i zábavnými (se skutečnou hodnotou),⁷⁰ je podle informací Českého statistického úřadu z roku 2014 Česká republika (ČR) jednou ze zemí s nejhustší sítí knihoven na světě.⁷¹ Lze tedy usuzovat, že vysoká čtenářská gramotnost je v ČR dána i historicky, proto není žádným překvapením oblíbenost YA titulů u adolescentních čtenářů. Navíc v době internetu a sociálních

⁶⁸ LANCZOVÁ, Lenka. *Znamení Blíženců*. 3. vyd. Líbeznice: Víkend, 2011. Čtení pro dívky.

⁶⁹ LANCZOVÁ, Lenka. *Hvězda naděje*. 3. vyd. Líbeznice: Víkend, 2001. Čtení pro dívky.

⁷⁰ § 1 zákona č. 430/1919 Sb. z. a n., *Zákon o veřejných knihovnách obecních*.

⁷¹ GÉBLOVÁ, Alena. *Sít veřejných knihoven máme nejhustší na světě*. In: *Český statistický úřad* [online]. 2014. [cit. 2023-03-16].

sítí je vůbec historicky nejsnazší se propojit s dalšími čtenáři, kteří také vykazují vášně pro stejné literární odvětví, a sdílet s nimi své dojmy a pocity.

Jak již bylo avizováno, v dnešním moderním světě čtenářská zkušenost nemusí být čistě osobní, intimní záležitostí, ba naopak se může stát záležitostí kolektivní, jelikož vzdálenost mezi čtenáři není důležitá. Komunita konzumentů YAL se propojila již před několika lety skrze vznikající blogy, kam blogerky, přispěvatelky, zapisovaly své dojmy z přečtených titulů a v komentářích pod články debatovaly s dalšími čtenáři. Dnes již jsou blogy spíše ozvěnou minulosti, zato je velice populární vydávání videí s knižní tematikou na platformě YouTube či zveřejňování příspěvků na platformě Instagram. Díky sociálním sítím tak vznikl prostor, kam se dospívající čtenář může uchýlit a cítit se přijat na základě čtenářské vášně, může v prostorách knižního Instagramu a YouTube nacházet doporučení na další a další tituly, popř. kterým by se měl obloukem vyhnout. Vznikl prostor přívětivé atmosféry, kde se nad debatami o oblíbených i neoblíbených knihách snadno utvářejí přátelství.

Za velmi silnou komunitou YA čtenářů stojí také literární akce, na kterých se mnozí čtenáři kolikrát vůbec poprvé potkávají mimo internetový svět. Knižních akcí samozřejmě vzniklo za poslední tři dekády mnoho, YAL se ovšem nejvíce dotýkají – veletrh *Svět knihy* spolu s *HumbookStage*, *Yoli piknik*, *HumbookFest* potažmo *HumbookTour* – pro mnoho čtenářů jsou to styčné body celého kalendářního roku.

Český knižní veletrh *Svět knihy*, který je zároveň i festivalem, pořádá společnost nesoucí stejnojmenný název jako samotná akce (*Svět knihy, s. r. o.*), jež má dle obchodního rejstříku jediného společníka *Svaz českých knihkupců a nakladatelů*.⁷² *Svět knihy Praha* se stal v České republice největší organizovanou akcí ve jménu knih a literatury. Koná se vždy na jaře po dobu čtyř dnů na pražském Výstavišti a nabízí opravdu bohatý program, na webových stránkách ve statistikách organizátoři udávají až 650 doprovodných programů.⁷³ Jedním z nich je i *HumbookStage*, která na veletrhu funguje od roku 2018 a připravuje jednodenní program pro milovníky YAL – programy s autory, redaktory i blogery, nechybí ani workshopy, odpočinkové zóny a stánky s knihami a knižním zbožím.⁷⁴ *HumbookStage* jakožto odnož *HumbookFestu* spadá pod *Albatros media, a. s.*

⁷² Veřejný rejstřík a Sbirka listin. Svět knihy s. r. o. [cit. 19.03.2023].

⁷³ Mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy. *Mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy* [online]. Copyright © 2023 Svět knihy, s.r.o. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.svetknihy.cz/>.

⁷⁴ HumbookStage – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vašim světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookstage/>.

Letní akcí pro milovníky YAL se stal piknik pořádaný v Praze nakladatelstvím *Yoli*, proto i název akce *Yoli piknik*. Jedná se o setkání v příjemném duchu na piknikových dekách s občerstvením v prostředí parku a dalších milovníků YA knih. Redaktoři *Yoli* si pro návštěvníky připravují různé kvízy, hádanky, či soutěže, ve kterých výherci dostávají ať už knižní dárky či jiné drobnosti a zboží (plátěné tašky, hrníčky, samolepky a další). První piknik se uskutečnil v roce 2016. Čtenáři tak mají jedinečnou možnost mezi sebou vyměnit nejen tipy na oblíbené tituly, ale také mohou konverzovat nad adorovanými postavami, jednotlivými publikacemi, fiktivními světy či jen tak pozorovat dění a užívat si atmosféry.

Patrně neočekávanější akcí milovníků YAL je *HumbookFest*, festival knih, jenž zastřešuje *Albatros media, a. s.*, tradičně se odehrávající v Praze v podzimních měsících. Tato kulturní akce se poprvé konala na podzim roku 2016, přičemž od prvního ročníku se festival neustále zvětšuje a inovuje, rozvětňuje se program, přibývají noví hosté (čeští i zahraniční) a s nimi i návštěvníci.⁷⁵ Poslední dva ročníky se tak z kapacitních důvodů konaly v O2 Universu v Praze. *HumbookFest* skýtá pro návštěvníky mnoho možností, jak se realizovat, již tradičně bývá vyhlášována „cosplay“⁷⁶ soutěž, jsou k dispozici různé workshopy, na kterých si návštěvníci mohou vyrobit památku (např. odznáčky, těžítka, masky), popř. si mohou nechat podepsat svůj výtisk titulu u autorů na jejich autogramiádách. *Albatros media, a. s.*, se prostřednictvím *HumbookFestu* také snaží podporovat mladé, začínající autory YAL, a právě proto dali vzniku *HumbookStart*. *HumbookStart* je označení, které začínajícímu autorovi má pomoci zviditelnit nejen svou osobu, ale hlavně jeho prvotinu, jež se během jedné z besed v rámci doprovodného programu snaží více představit čtenářům. V roce 2017 se vůbec prvním *HumbookStart* stal Martin Bečan a v roce 2020 byla zatím poslední vítězkou v této kategorii vyhlášena Alžběta Komrsková.

HumbookFest již není jen festivalem, knižní akcí, stal se značkou, jež prodává. V návaznosti na vznik festivalu a samotné značky tak zanedlouho poté *Albatros media* vybrala z komunity knižních blogerů skupinu děvčat (*HumbookTeam*), které vytvářejí pod odborných dozorem marketingové specialistky Olgy Zbranek Biernátové obsah na sociální síť *Humbooku*. Od roku 2020 funguje i knižní nálepka *HumbookTip* označující k dnešnímu měsíci (březen 2023) dvanáct YA titulů, za jejíž kvalitu, originalitu a čtivost ručí právě jedna (či více) z členek

⁷⁵ HumbookFest – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vaším světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/>.

⁷⁶ „Cosplay“ je složenina anglického „costume“ a „play“ – v přeneseném významu se tedy jedná o kostýmovou hru, kdy se aktéři převlékají za knižní, filmovou, fantaskní postavu, přičemž se snaží do postavy přetvořit i z hlediska chování.

HumbookTeamu. Důležitou součástí značky *Humbook* se od roku 2019 staly tzv. *HumbookAwards*, čtenářské ocenění nejlepších YA knih vydaných během předchozího roku hodnocených v sedmi různých kategoriích (kniha roku, nejlepší romantická linka, nejhezčí obálka roku, nejlepší fantasy nebo sci-fi kniha roku, nejlepší contemporary kniha roku, nejlepší začínající „bookstagram“⁷⁷, nejlepší česká kniha). Tyto ceny jsou čtenářskou záležitostí, přičemž od prvotní nominace až po samotné hlasování ve výběru mezi finalisty se jedná o rozhodnutí YA čtenářské a blogerské komunity.⁷⁸

⁷⁷ Instagramový účet s příspěvky zaměřené na knihy a sdílení čtenářských zkušeností.

⁷⁸ Pravidla – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vaším světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookawards/pravidla/#faze>.

4. ANTICKÝ MÝTUS A MYTOLOGIE

Mýtus, „mýthos“, báje, „logos“, „mytheuein“, mytografové, mytologie jsou signifikantní pojmy pro antické, starověké Středomoří, obzvláště pak pro oblast Řecka a Říma, Egypt a Mezopotámie nevyjímaje. V této bakalářské práci (konkrétně v této kapitole) se zabývám definicí mýtu jako takového, ačkoli bližšímu pohledu bude vystavena mytologie řecká, potažmo římská.⁷⁹ Pojem mýtus a mytologie je tedy popsán z literárního i sociálního hlediska.

Báje (český ekvivalent pro slovo mýtus) antického světa jsou velmi podmanivé samy o sobě, jelikož svou podstatou táhnou čtenáře, kteří na bázi svého vzdělání skrze mytologickou obrazotvornost dostávají příležitost nahlédnout do půvabného vzniku světa vymaňujícího se z vsudypřítomného chaosu a nastolení pomyslného řádu. Právě v mytologii lze spatřit veškerý prapůvod celého lidského vědění, dokonce i prvotní utváření náboženských myšlenkových konceptů. Lidstvu se skrze báje naskýtá východisko, jehož prostřednictvím lze svět pojímat způsobem diametrálně odlišným od dnešního společensky ustáleného a mnohdy preferovaného narativu. Zároveň jsou mýty neodlučitelnou součástí jedné z nejcennějších historických nehmotných památek vykazující celé spektrum různorodosti a krásy – od přerodu nezkrocené přírody v civilizovaná království, přes přehršel pocitů a lidských emocí, až po různorodé pohnutky lidí i samotných bohů.⁸⁰

Nejjednodušší definici mýtu podává *Encyklopedie antiky*, která mýtus klasifikuje jakožto soubor vyprávění pojednávající o událostech, v nichž se objevuje entita božské či hrdínské (hrdinské) podstaty.⁸¹ *Encyklopedie literárních žánrů* dále mýtus specifikuje, podstata vyprávění zůstává sice stejná, je ovšem symbolická, zato vyprávění se neomezuje na události, ale vymezuje se na „víru v plnost a celistvost nadčasového řádu.“⁸² Mytologie svou podstatou formuje smýšlení starověkých kultur o světě, je historickým pojednáním na straně jedné a vysvětlením nejen vzniku světa, ale také jeho vnitřního fungování, na straně druhé, de facto anticipuje náboženství, umění, filosofii i vědu.⁸³ Mýty tak uskutečňují možnost nahlédnout do skutečného vnímání základních situací života lidí žijících bezmála před třemi

⁷⁹ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Vydání první. Praha: Academia, 1973. MYTOLOGIE.

⁸⁰ KEPARTOVÁ, Jana. *Antické mýty ve vzdělávacím systému českých zemí (1848–1918)*. In: J. Čechvala; E. Poláčková et al. *Vymyšlená Ithaka. Recepte antické mytologie v české kultuře*. Praha: Filosofia, 2018, s. 111–146. s. 111–113.

⁸¹ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MYTOLOGIE.

⁸² MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 400.

⁸³ Tamtéž. s. 401.

tisíci lety – lidstva jako společnost, jejich názory, představy i ideály, které se nám dochovaly skrze formu poezie a dramatu. V průběhu staletí se staly archetypálním fundamentem, jež je natolik silný, že ještě dnes nejenže ovlivňuje, ale i utváří naše vnímání etických hodnot, které si pyšně stavíme na piedestal.⁸⁴

Klíčovým aspektem řeckých mýtů je antropocentrismus založený na antropomorfizaci bohů, přičemž tento svět je vystaven na základu světa lidského. Nejenže jsou božské postavy silně individualizované, ale také vykazují slabosti, které postihují lidské pokolení, nechybí ani genealogické spříznění s lidskými muži a dívkami. Všudypřítomná je ruka osudu spolu s „hybris“ (projevování pýchy, arogance a přílišné hrdosti).⁸⁵ Celý svět spolu s jeho božskou společností je silně hierarchizovaný a každý v něm má svůj úděl, atribut a poslání. Jeho fungování představil už Homér v nejstarší dochované písemné památce řecké slovesnosti, eposech *Ílias* a *Odysseia*.⁸⁶

Klasické mýty (nikoli politické či literární) je možné rozdělit do kategorií na základě několika málo kritérií, která se opírají o palčivou touhu po informacích o daných tématech, čímž odpovídají na ony otázky. První kategorií jsou tzv. kosmologické mýty vyprávějící o původu a vzniku kosmu – vesmíru, světa.⁸⁷ Tyto mýty nastolují vidinu světa ve třech dimenzích přesně na sobě ležících – nebeská (obydlí bohů), pozemská (obydlí lidí), podzemská (obydlí zemřelých). Z tohoto schématu vyplývá, že i mýty o podsvětí jsou řazeny do kosmologických mýtů, včetně eleusínského mýtu o únosu Persefonině, bloudění Démétrině či orfický mýtus o Dionýsovi.⁸⁸

V další kategorizaci mýtů se *Encyklopedie antiky* s *Encyklopedií literárních žánrů* rozchází. Peterka pracuje s termíny jako „teogonické mýty“ (o původu a zrození bohů), „etiologické mýty“ (o příčinách, podstatě i původu různých zvyků, jevů i objektů) a „heroické mýty“ (o původu založení daných kultur).⁸⁹ Svoboda vedle kosmologických mýtů dále definuje mýty genealogické (báje o „héroinách“ – matkách potomků zakládající mocné rody), civilizační (např. báje o Héraklovi, Théseovi, Triptolemovi), o vynálezcích (Daidalos, Hermés) a aitiologické (vyložení původ slavností a zvyků, vysvětlení přírodních úkazů; báje o Pýthiích v Delfách či o Arachné), které dále mají ještě podkategorii mýtů o metamorfózách (báje

⁸⁴ ZACHOVÁ, Alena. *Mýtus jako paměť prózy: (interpretace vybraných textů umělecké literatury)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 5.

⁸⁵ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 401.

⁸⁶ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MYTOLOGIE.

⁸⁷ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 401.

⁸⁸ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MYTOLOGIE.

⁸⁹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 401.

o proměnách lidí ve zvířata, rostliny, neživé předměty; mýtus o Dafné a Apollonovi), popř. „katasterismy“ (zhvězdění u lidí, zvířat i věcí; Orion, medvědice, Ariadnina koruna).⁹⁰

Vedle tematicky pojaté klasifikace mýtu je lze dále rozdělit i podle jejich funkce a tendence. Některé mýty jsou čistě pro čtenářovo pobavení, mají estetickou funkci, snaží se probudit city, např. Héfaistova léčka se sítí na Afroditu a Área, zrod boha Herma a jeho zlodějské podvody. Mnoho mýtů má však vedle estetické funkce také funkci naučnou, text vykazuje snahu moralizovat čtenáře, objevuje se ukázka trestání zpupnosti (Niobé), opovážlivosti (Arachné), ale také odměnění pohostinnosti (Filémón a Baukis). Některé báje jsou naopak poskytovatelem dějinných událostí (sblížení Dia se zakladatelkami monarchistických rodů).⁹¹

4.1. MÝTUS A JEHO MÍSTO V PAMĚTI

Jak je možné, že se mýty po generace stále předávaly, staly se nedílnou součástí lidských životů a již od nepaměti fungují jako proud čisté inspirace nejen literárních tvůrců, ale i umělců pracujících s hmotou (sádrou, mramorem, kvašem etc.) a zvukem (ódy, hymny, etudy, skladby a další)? Mytologie světa v sobě skýtají jakési tajemné, neměnné a stálé pravdy, které je možné uplatnit na svět nehledě na čas a prostor, skrývají určitou trvalou, neutuchající platnost, což má za následek cyklické sžívání se s jednotlivými mýty a opětovný zrod studnice nových vnučení.⁹² Díky postavení mýtu před čas historický, popřípadě zcela mimo jakékoli časové vymezení, je možné pozorovat ve vybraných historických érách postupné začleňování archaických prvků do kulturního dění.⁹³

Mýtus je tedy v paměti lidstva a literatuře i díky své původní umělecké formě, která nikdy nebyla kanonizována, jelikož na úplném počátku bylo jeho předávání ústní, nikoli písemné, navíc nemělo žádný určitý literární postup.⁹⁴ Z toho vyplývá, že Homér (*Ílias*, *Odysseia*) spolu s Hésiodem (*Theogonie*, *Katalog žen*) ve svých dílech dodali mýtům literární uměleckou formu, která ovšem podléhala jejich osobním autorským záměrům.⁹⁵ Ačkoliv

⁹⁰ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MYTOLOGIE.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² ZACHOVÁ, Alena. *Mýtus jako paměť prózy: (interpretace vybraných textů umělecké literatury)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 5.

⁹³ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. s. 400.

⁹⁴ ZACHOVÁ, Alena. *Mýtus jako paměť prózy: (interpretace vybraných textů umělecké literatury)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 10.

⁹⁵ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MYTOLOGIE.

mnohdy ona umělecká ztvárnění mohou být čtenáři na obtíž, jelikož jsou natolik komplexní záležitostmi, že se stávají přitěžujícím faktorem v hledání smyslu a podstaty příběhů.⁹⁶

Kolektivní paměť lidstva je pro uchování kultury jedním z vůbec nejdůležitějších procesů, které umožňují nejen zachování kulturních zvyků v určitých geografických oblastech, ale také jsou nedílnou součástí v zachování si povědomí o historii a dějinných událostí, které lidstvo utvářelo. Vedle paměti kolektivní samozřejmě existují další typy paměti, jako např. fiktivní a imaginární, přičemž právě tyto dva typy paměti velkým dílem pomohly k uchování mýtů v lidském povědomí po více než tři tisíce let prostřednictvím ponoukání umělců k vytváření dalších uměleckých děl, jejichž podstata je napojena na studnici mytologie. Meletinskij ve svém díle *Poetika mýtu* popisuje podstatu mýtu a jeho až sakrální rozměr jako neuzavřenou sérii nekonečného cyklu umrtvování a oživování lidského vědomí vázaného na přítomný okamžik, přičemž moderní člověk má možnost zažívat totéž jen prostřednictvím své mysli skrze vlastní fantazii a sny.⁹⁷ Což má za následek neustálou přítomnost mýtů nehledě na geografickou polohu lidského společenství, jelikož člověk má tendenci k mytologii tíhnout nehledě na historické období, do kterého se narodil. A právě proto (nejen) literární díla s mytologickou tematikou (jejich variacemi či adaptacemi) budou vznikat, dokud budou kulturní kořeny stále obsaženy v kolektivní paměti lidstva.

⁹⁶ KEPARTOVÁ, Jana. *Antické mýty ve vzdělávacím systému českých zemí (1848–1918)*. In: J. Čechvala; E. Poláčková et al. *Vymyšlená Ithaka. Recepce antické mytologie v české kultuře*. s. 111–113.

⁹⁷ MELETINSKIJ, Jelezar Moisejevič. *Poetika mýtu*. Bratislava: Veda, 1989. s. 7–167.

5. JOSEPHINE ANGELINI

Josephine Angelini, jedna z nejprodávanějších autorek YA titulů, jak je psáno na platformě Goodreads, vystudovala divadelní studia zaměřená na klasická díla na New York University's Tisch School of the Arts.⁹⁸ O autorce, jejím profesním životě (vyjma autorské činnosti) není mnoho informací, které by této bakalářské práci poskytly dostatečnou oporu pro zkoumání autorčiných pohnutek, které ji vedly k napsání titulů zaměřujících se tematicky na antickou mytologii, případně by se jednalo čistě o spekulace. Jednou z hlavních hypotéz tedy může být, že studia na vysoké škole mohou mít přímou kauzalitu s jejími vědomostmi o antické mytologii, která je hlavním stavebním kamenem její trilogie *Prorocví*, prequel série *Scions* a sequel série *Timeless*.

Angelini píše knihy primárně pro YA čtenáře, v této sféře se jedná o poměrně plodnou autorku. Prvním titulem, který byl vydán, se stal první díl stejnojmenné série *Prorocví*, a to v roce 2011. Titul *Prorocví* předznamenal její oblíbenost u čtenářů, jelikož se stal jedním z nejprodávanějších titulů na americkém YA knižním trhu, dostalo se mu několika překladů do cizích jazyků (včetně českého i německého), dokonce za něj Angelini vyhrála několik ocenění (*Germany Reader's Choice Award*, *LA Times Choice*).⁹⁹ V roce 2012 a 2013 vyšla v anglickém originále pokračování, druhý a finální díl série *Prorocví* – *Beze snů* a *Bohyně*. K této knižní sérii se autorka po téměř celé jedné dekádě vrátila a napsala další dvě knihy odehrávající se ve stejném světě a s postavami, které jsou čtenářům trilogie *Prorocví* již známé – *Scions* a *Timeless*, přičemž *Scions* dějem předchází prvnímu dílu *Prorocví* a *Timeless* se dle časové následnosti odehrává po titulu *Bohyně*. Důležitým poznatkem je, že série *Prorocví* je uzavřenou trilogií, tudíž pokud si čtenář nepřečte další dva tituly výše zmíněné, dostane se mu ucelené dějové linie, která sice skýtá možnosti návratu do onoho světa, ovšem není to nutnost.

Josephine Angelini není jen autorkou výše zmíněných titulů, celkově jí kromě série *Prorocví* vyšlo dalších devět knih, z čehož se jen jedna vymyká YA klasifikaci. V roce 2018 byla publikována kniha nesoucí název *Snow Lane*, která je historickou fikcí zaměřující se na téma rodiny, duševního zdraví etc. primárně určená pro čtenáře „middle grade“. Dalším autorčiným překvapivým počinem je titul z roku 2020, *What She Found in the Woods*, jehož

⁹⁸ Josephine Angelini (Author of Starcrossed). *Goodreads | Meet your next favorite book* [online]. Copyright © [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/show/3406550.Josephine_Angelini.

⁹⁹ Josephine Angelini (Author of Starcrossed). *Goodreads | Meet your next favorite book* [online]. Copyright © [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/show/3406550.Josephine_Angelini.

žánrovou klasifikací je thriller, což v součtu čtrnácti vydaných titulů je teprve druhý, který není čistě fantasy. Angelini dále napsala dvě knižní fantasy série – *The Chronicles of Lucitopia* (třídílná; fantasy prvek – kouzla, cesta do knižního světa) a *Worldwalker Series* (čtyřdílná; fantasy prvek – čarodějnictví, Salem).

V dnešním internetovém světě je (nejen) pro literárního autora, tvůrce, poměrně stěžejní být aktivní na sociálních sítích, jelikož počet sledujících je přímo úměrný i většímu dosahu k dalším potenciálním čtenářům, vyšším prodejům a vyšší úspěšnosti. Josephine Angelini toto nepsané pravidlo ctí, jelikož je aktivní na téměř všech, pro čtenáře důležitých, platformách – Instagram (josephine_angelini), TikTok (josephineangelini), Facebook (Josephine Angelini) a Goodreads (Josephine Angelini). Nutnou záležitostí pro autora v anglosaských zemích je vlastní funkční a aktualizovaná webová stránka. Angelini do svého repertoáru tvůrčích činností přidala v říjnu 2021 ještě natáčení podcastu *Fiction Between Friends*, ve kterém si spolu s přítelkyněmi Aileen Calderon, Alisou Hilfinger a Lauren Sanchez povídají převážně o oblíbených knihách různých žánrů a tipech na knihy pro čtenáře určitých autorů etc.

Aktivita Angelini na sociálních sítích je poměrně zajímavá, jelikož ukazuje, jak si je se svými čtenáři blízká. Na platformě Goodreads se nachází sekce, kde mohou čtenáři autorům pokládat otázky, přičemž autoři na ně pak mohou, ale nemusí, odpovědět, Angelini svým čtenářům jednou za čas opravdu odpovídá (viz přílohy). Zároveň na platformě TikTok přidává videa, ve kterých nejenže odpovídá čtenářům na pokládané otázky, ale také sdílí své myšlenky, zajímavé události z jejího všedního dne, či vytváří krátká sestříhaná videa snažící se navnadit čtenáře ke čtení jejích knih. V některých videích se dokonce snaží dotvořit fiktivní svět svých knih, např. ve videu vyobrazující estetiku možných instagramových profilů hlavních postav ze série *Provoctví*.

6. TRILOGIE PROROCTVÍ – JOSEPHINE ANGELINI

Trilogie *Proroctví* z pera Josephine Angelini byla v českém jazyce vydávána v letech 2014–2015 nakladatelstvím *CooBoo*, překlad vypracovaly Alžběta Dvořáková (*Proroctví*) a Jana Jašová (*Beze snů, Bohyně*). Příběh celé trilogie mapuje osudy Následníků, potomků bohů, kteří mají znovu přehrát Trójskou válku, nebudou proti sobě ale bojovat Trójané a Řekové, ale sami bohové a jejich Následníci. K tomuto vyvrcholení spěje příběh šestnáctileté Helen Hamiltonové, která si poklidně žije na ostrově Nantucket, skrývá své nadlidské schopnosti před širým světem a těší se, až bude moci odjet na vysokou školu. Její život se od základu změní ve chvíli, kdy se po nastěhování rodiny Délosových dozví, že je Následnice, potomek boha, konkrétně boha Dia. Situaci komplikují Fúrie a jejich požadavek na splnění krevní msty, ten je nakonec vyrušen, když si Helen s Lucasem Délosem navzájem zachrání život. V průběhu, co se Helen snaží přijmout, kdo opravdu je a učí se ovládat své schopnosti, ji zasáhne amorův šíp lásky a zamiluje se do Lucase. Ti spolu ovšem nemohou být, jelikož jsou oba z jiného následnického rodu a jejich krev se nesmí smísit pod pohružkou proroctví o zrodu Tyrana, který svrhne známý svět a nastolí nový.

V tento okamžik do děje vstupuje Orion, mladík, který má pomoci Helen, poutnici podsvětím, putovat po říši mrtvých a zlomit kletbu Fúrií. Oba si prochází v říši mrtvých doslova peklem, cestují po vyprahlých krajinách, hřbitovech, útočí na ně různá obludná stvoření, Kerbera (v sérii se jedná o fenú), dokonce i bůh Árés. Mezitím je nejvyšších dvanáct bohů již přes tři tisíce let vězněno na Olympu po uzavření příměří na konci Trójské války, které bude zrušeno jen tehdy, když se všechny čtyři následnické rody pokrevně spojí, do té doby nemohou zasahovat do lidských záležitostí. Bůh Árés ovšem vymyslel léčku a plán, jak bohy osvobodit spojením čtyř rodů pomocí pokrevního bratrství mezi Helen, Lucasem a Orionem (dědicem dvou rodů). Ti spolu tento svazek uzavřou poté, co si navzájem zachrání život a jsou připraveni za sebe navzájem zemřít. Celý příběh se uzavírá velkou bitvou mezi Následníky a bohy, kdy Zeus vyzívá na souboj Helenu, představitelku Tyrana. Oba si zvolí své zástupné šampiony, kteří postupně umírají, načež se rozhoří bitva mezi všemi účastněnými a Helen se s Diem utká přímo. Příběh končí koncem války, kdy Helen přelstí Dia a uzavře ho ve vězení v novém světě.

6.1. LITERÁRNÍ TEORIE

V této kapitole nesoucí název literární teorie se budu pokoušet trilogii *Proroctví* literárně analyzovat, zaměřím se na čas a prostor, kompozici, vypravěče a osobu čtenáře. Vzhledem k určité snaze trilogii pojmout jako komplexní dílo je nutné tato kritéria prozkoumat a popsat. U kapitoly s titulem čtenář se pokusím shrnout práci autorky s textem s vidinou cílového čtenáře, např. jakým způsobem se text snaží zatraktivnit.

6.1.1. ČASOPROSTOR

6.1.1.1. ČAS

Čtenářovo vnímání času v díle je poměrně důležitou součástí samotné orientace v jednotlivých dějových liniích a jejich následnosti. Angelini si s časem ve svém díle lehce pohrává, ovšem stále v určitých mantinelech, aby čtenář nebyl zmaten a nebyl postaven před úkol si linie příběhu sám utřídit. V základu je čas důležitý pro linearitu příběhu, ovšem je využíván také ke zvýšení dynamičnosti díla, pomocí různých zvrátů, časové tísní, kdy hrdinové musí vykonat nelehký úkol během krátkého časového horizontu, jinak dojde k válce. Čas ovšem také slouží ke statickosti děje, v tomto případě např. Helenino rozjímání nad jejím životním údělem, popř. proč miluje chlapce, se kterým nemůže být, ale nemohou se od sebe držet dál.

Plynutí času se v celé trilogii dá rozdělit do několika vrstev. První vrstva se vyznačuje klasickým lineárním plynutím času, díky kterému můžeme sledovat po sobě jdoucí následnost děje čili čas plyne tak, jako v reálném světě. Druhá vrstva je z pohledu času taktéž lineární, ovšem děj se neodehrává v dimenzi planety Země, ale v nově vytvořeném světě, Všehozemi. Časová souslednost je v těchto dvou dimenzích stejná, proto když je Helen s Diem ve Všehozemi, na Zemi dál probíhá válečná vřava a děj plyne. Další dvě časové vrstvy jsou poněkud problematictější, jelikož se také jedná o vztah mezi reálným světem a odlišnou dimenzí, ovšem čas se v každé z dimenzí chová jinak.

Dimenze podsvětí navíc pojem času vůči reálnému světu komplikuje i skutečností, že se chová zcela odlišně k Helen než k Orionovi. Zatímco v okamžiku, kdy Orion vchází branou do podsvětí, je v reálném světě čas totožný s časem, kdy z podsvětí opět vychází, tak Helen, jakožto poutnice podsvětím, se zdá být z této kauzality vyňata. Helen (ve druhém díle – *Beze snů*) sestupuje do podsvětí výhradně ve spánku, tudíž je ochuzena o dobu, kterou by správně měla mít vyhrazenou na snění. Helen se z podsvětí dostává až ve chvíli probuzení, což čtenáři

dává informaci, že čas v reálném světě plyne dál, zatímco je Helen v podsvětí. Což se následně snaží autorka popřít, když popisuje, že čas v podsvětí plyne stejně rychle jako v reálném světě jen ve chvíli, kdy je s jakoukoliv živou osobou (včetně Helen) přítomen sám Hádes. Dimenzí, kde stejně jako v podsvětí plyne čas odlišně, je království boha Morfea, říše snů. Jelikož délka snů se zdá být mnohdy nekonečná, ačkoli trvá pouhé minuty, a naopak, je čas v Morfeově říši těžko posuzovatelný. Helen v Morfeově paláci spolu se samotným vládcem strávila několik nocí, přičemž líčení děje se zdálo být mnohdy poměrně krátké, ačkoli dle času reálného světa to tak nebylo.

Poslední časovou vrstvou, kterou lze posuzovat, jsou Heleniny vzpomínky na její předchozí životy a inkarnace. Zde se jedná spíše o kompoziční záležitost, jelikož jsou vyprávěny ucelené vzpomínky, příběhy, ovšem z hlediska času jsou také zajímavé. Tyto orámované mini příběhy jsou řazeny chronologicky – lineárně, od událostí předcházejících Trójské válce, přes Trójskou válku, po artušovský věk. Ovšem časově jsou datovány do odlišných věků, než je tomu u hlavní dějové linie, a to o více než dva tisíce let. Děj série *Proroctví* se tak odehrává podle výpočtů reálného světa zhruba v době, kdy byly tituly vydány (2012–2013), jelikož se nikde v díle explicitně nevyskytuje žádné datum, které by mohlo hlavní dějovou linii posouvat do jiného časového úseku. Indikátorem pro toto rozhodnutí jsou i využívané technologie, slovní zásoba postav a jejich styl oblékání.

6.1.1.2. PROSTOR

Míst, kde se děj trilogie odehrává, není mnoho, lze je dále dělit na místa nacházející se v reálném světě a na ta v odlišných dimenzích. Přičemž do míst mimo tuto realitu se dostávají pouze vyvolení hlavní hrdinové, pro ostatní jsou tato místa buď zcela nepřístupná, popřípadě je jejich vstup možný po splnění určitých požadavků. Hlavním dějištěm celého příběhu je ostrov Nantucket ve státě Massachusetts s jeho přilehlými oblastmi (jeskyně a pláž na jižním pobřeží pevninské části Massachusetts). Autorka samozřejmě čtenáře neochudila ani o popis celého ostrova, neopomněla ani detailní popis místní budovy knihovny, která byla vystavěna ve stylu antického chrámu (Atheneum).¹⁰⁰ Po bližším zkoumání skutečností mohu poznamenat, že tato budova se na ostrově opravdu nachází a Angelini ji ve své knize popsala zdařile.

¹⁰⁰ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 32.

Dalším důležitým místem, kde se odehrává důležitá dějová linie *Beze snů*, je podsvětí. Helen se spolu s Orionem v podsvětí dostává do téměř všech známých oblastí (Tartaros, Hádův palác, Persefonina zahrada, Asfodelová pole etc.), které jsou detailně popsány. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla podsvětí věnovat samostatnou kapitolu, kde bude popis prostředí komparován s antickými předlohami, prameny. Vedle podsvětí je podrobně popisované také království boha snů, Morfea, kam se s pomocí obolů, mincí s „*vyraženým reliéfem květu máku na počest boha spánku Morfea*“ dostali Lucas s Helen.¹⁰¹ Klasifikace Morfea jakožto boha spánku není zcela přesná, jelikož bohem spánku byl v řecké mytologii Hypnos, otec Morfea.¹⁰² Morfeus se však spícím osobám ve spánku zjevuje a bere na sebe různé podoby. Posledním místem mimo reálný svět je Helenin svět Všechnozemě, podrobně popisovaný a vytvořený v *Bohyni*. Jedná se o alternativní realitu, jež mohla vytvořit jen Helen, jakožto Stvořitelka, mající podobu takovou, jakou si Stvořitelka usmyslí. De facto je Stvořitel svrchovaným vládcem svého vytvořeného světa a může se tak manifestovat dle libosti, možnosti jsou zde dle autorky neomezené.

Skrze Heleniny vzpomínky a sny se jejím prostřednictvím dostáváme do odlišných geografických poloh, než je ostrov Nantucket. Skrze Heleninu perspektivu je nám vykreslena starověká Trója, středověká Anglie, New York a malý kampus dívčí internátní školy někde na pobřeží Massachusetts. Jelikož je děj v raritních případech popisován z jiné perspektivy než Heleniny, čtenář se v jeden okamžik dostává i na pobřeží Španělska a Portugalska.

6.1.2. KOMPOZICE

Z kompozičního hlediska trilogie nelze říci, že by byla triviální, s ohledem na čtenáře se ovšem také nejedná ani o zvlášť komplikovanou kompozici. Trilogie je uměleckým textem s velmi zřejmou horizontální kompozicí, text je členěn do jednotlivých kapitol mající označení jen pomocí základních číslovek. Vertikální kompozice taktéž není čtenáři zastřená, děj na sebe převážně plynule navazuje, ačkoliv jsou do textu přidány kapitoly z pohledu jiných postav než Helen, těch ale není mnoho. A právě tyto vstupy dalších postav na pozici vypravěče rozrušují jinak plynulou návaznost nejen děje, ale také kapitol. V první chvíli tak čtenář vnímá rozštěpení jinak konzistentní dějové linie na linii vedlejší, která se v některých případech vůbec nepropojí s hlavní dějovou linií, toto rozštěpení má tedy jediný cíl, a to dotvořit některé

¹⁰¹ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 135.

¹⁰² SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MORFEUS.

charakteristiky postav. Dalším faktorem narušující plynulost hlavní linie děje jsou obrazy vzpomínek Helen a její sny.

Poměrně ojedinělé řešení si autorka vybrala v návaznosti jednotlivých dílů trilogie. Relativně často se v YAL objevují časové skoky v návaznosti dílů sérií, zde tomu tak není, spíše se zdá, jako kdyby Angelini v první chvíli neměla ani rozmyšlené, že by se dílo mělo rozdělit do tří titulů. Jednotlivé díly na sebe totiž navazují napřímo, jako kdyby se mělo jen jednat o další kapitolu, děj tedy není roztržen, časová souslednost je zachována v přímé linii. Tituly navíc nejsou orámované žádnými prology a epilogy, epilog se objevuje až na konci finálního dílu *Bohyně*, který značí celkovou uzavřenost trilogie.

V celé sérii je možné pozorovat určité historické opakování značící jakousi smyčku, hrdinové tedy jednají v určitých variacích na hrdiny Trójské války, ale také na další Následníky v průběhu dějin. Nechybí paralelní vyprávění týchž událostí v časové souslednosti a gradace, která je stavěna velmi prvoplánově, jednotlivé díly série vždy graduji na posledních 50–80 stranách textu, kde se odehraje největší množství akce a vyvrcholení snažení hrdinů po celou dobu děje. Gradaci zpomalují vzpomínkové epizody, přičemž hlavní linie příběhu jim dělá rámec (rámcová kompozice), primárně je ale kompozice celé série chronologická.

6.1.3. VYPRAVĚČ

Vypravěč je vševědoucí, od příběhu si udržuje dostatečný odstup, informace čtenáři ovšem nepředává kompletně, což se tak sice čtenáři nemusí jevit, ovšem není mu umožněn úplný vhled do řešené problematiky v ději. Vypravěč situaci nekomentuje, čistě předává informace o ději, prostoru, atmosféře a postavách, včetně jejich vnitřního rozpoložení. Řeč vypravěče a řeč postav je zřetelně rozdělena na dvě samostatná pásma, což si žádá i užitý tradiční postup ve vyprávění, vypravěč promlouvá ve třetí osobě singuláru minulého času, zatímco postavy v první osobě singuláru přítomného času.

Angelini k ozvláštňení textu využívá ve třetím díle *Bohyně* také retrospektivy ve vyprávění, což jsou již zmíněné vzpomínky Helen na její předchozí inkarnace. Ovšem toto není jediné ozvláštňení textu, jelikož se v průběhu celého příběhu objevují střípky naznačující anticipaci (prolepsi), která se vyznačuje určitými vhledy do budoucnosti stávajícími se v průběhu děje skutečností. Určité střípky anticipace je možné pozorovat v proroctví Moir, které hovoří prostřednictvím Kassandry, či Heleniny sporadické vidiny, a to i přesto, že se ne všechna vidění a proroctví posléze opravdu naplní.

6.1.4. ČTENÁŘ

Z autorčina stylu vyprávění a budování příběhu je na první zřetel jasné, že má podrobně zmapovaného svého cílového čtenáře a ví, jakým způsobem má pracovat s textem tak, aby byl čtenář vtažen do děje, utvořil si s postavami vztah, oblíbil si prostředí, tematiku a jednoduše u čtení vydržel až do poslední stránky finálního dílu trilogie. Angelini ví, pro jak staré čtenáře píše (14–18 let), proto se nebojí příběh protkat závažnější tematikou jako jsou rozpadlé rodinné vztahy, úmrtí nejen v rodině, nenávist, bezmoc, vražda etc.

S ohledem na čtenáře Angelini volí i jazyk, jakým je text psán. Samozřejmě nemohu s jistotou říci, jak pracuje s jazykem v originálním anglickém jazyce, ovšem v českém překladu je jazyk spisovný, jen občasně je protkán záměrnými chybami, které mají indikovat např. esemeskovou komunikaci. Velmi raritně se objevují slova z obecné vrstvy jazyka značící rozpoložení postav, v některých případech i gradaci. Větná struktura je jednoduchá, a to i přestože se hojně objevují souvětňné vazby složené i z více jak čtyř vět, které nejsou nijak náročné na pochopení významu.

Co se týče všudypřítomné mytologické stopy v příběhu, autorka se snaží, aby případná neznalost hlavně řecké mytologie nebyla překážkou pro čtenáře v plynulosti čtení, pochopitelně nechce, aby se přílišná náročnost rozklíčování nepoznaných termínů stala důvodem k nedočetní titulu. Právě proto se po vyřknutí mytologického termínu snaží přispěchat s uspokojujícím vysvětlením, které je věnováno nejen čtenáři, ale také nezasvěceným postavám. Tento způsob využívání promluv postav znalých daného pojmu k jeho vysvětlení je poměrně prvoplánovým řešením, které v sobě skýtá pro autora písíciho hlavně pro čtenáře do 20 let mnohá pozitiva.

Prvním pozitivem je, že nechá postavy, aby se skrze promluvy dále rozvíjela jejich vnitřní charakteristika, protože na základě jejich reakce, způsobu formulování odpovědi může dojít k posunu ve vnímání postavy z pohledu čtenáře. Postavy tak mohou prokázat svou inteligenci, aroganci, nechápavost etc. Zadruhé pomocí dialogů děj plyne mnohem rychleji, čtenář má pocit, že není zatěžován přílišným popisem, pro mladého čtenáře je mnohdy snesitelnější, když se mu vysvětlení neznámého dostane prostřednictvím jiné postavy než od vypravěče, který děj zpomaluje. Zatřetí se autor nemusí obtěžovat s budováním vypravěče, kterého by si čtenář oblíbil a po dobu čtení by ho obtěžoval s neustálým vysvětlováním, co se děje, co některé pojmy znamenají etc. Čtenář mytologie znalý si je ovšem vědom, že některé definice jsou vysvětlovány tak, aby hlavně světily autorčiny prostředky ke snazšímu vystavění

následujících kauzalit a mnohé informace jsou tak překrouceny, vynechány nebo řečené jen zpola.

Autorčin osobitý styl je utvářen na základě užitého jazyka, jeho výraziva, větných struktur, jednotlivých vazeb a složitosti myšlenkových pochodů. Josephine Angelini se svým osobitým stylem snaží vtáhnout čtenáře do děje nejen hojným užíváním rozhovorů mezi jednotlivými postavami, ale taktéž se nezatažuje se sáhodlouhými popisy prostoru, do příběhu se snaží vedle náročných témat vkládat i témata komická. Díky těmto komickým až absurdním situacím si čtenář k postavám vytvoří ještě pevnější vazbu, která je samozřejmě také dotvářena postavením hrdinů před nelehké zkoušky, stíhání osudem a nebezpečné úkoly.

Zaujmout čtenáře se Angelini snaží již samotným stěžejním tématem – řeckou mytologií, hlavně pak Trójskou válkou, kterou si ojedinělým způsobem modifikuje. Samozřejmě, velkým lákadlem příběhu je pro dívčí čtenářky láska mezi hlavními hrdiny Helen a Lucasem, která se postupem času několikrát proměňuje. Během prvního dílu (*Proroctví*) je to od nepřátelství k lásce, posléze se mění na lásku zakázanou (*Beze snů, Bohyně*) a někdy mezitím se autorka vcelku neúspěšně pokouší o milostný trojúhelník Lucas – Helen – Orion. V příběhu není obsažena jen láska milenecká, nechybí ani jiné typy lásky jako přátelská (mezi Helen a Claire), sourozenecká (Ariadna a Jason) a mateřská (Lucas a jeho matka Noel).

6.2. HLAVNÍ POSTAVY

6.2.1. HELEN

Helen je typickou hlavní hrdinkou YAL, žije si svůj poklidný život na malém ostrově Nantucket a pečlivě si střeží svá tajemství. Zároveň o sobě nemá nikterak vysoké mínění, ačkoli všichni kolem vidí, jak je krásná, inteligentní a nadaná. Po zjištění svého původu se Helenin charakter v průběhu děje mění, nejedná se tedy o statickou hlavní hrdinku, ale vývojovou. Helen má mnoho nadání, dokáže sesílat blesky, létat, pracovat s elektromagnetickým polem, ovládat srdce, stvořit vlastní svět, dokáže vyvolat zemětřesení.¹⁰³ Je také poutnicí podsvětím, může se tedy pohybovat po říši mrtvých ve svém fyzickém těle, také z něj může odcházet dle vlastní libosti, není vázána pravidlem, že živí mohou vstoupit, ale nemohou odejít.

¹⁰³ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 239.

Helenin vzhled je v příběhu zmiňován hned několikrát, protože je totožný se vzhledem bájně Heleny Trójské, dokonce ji kvůli tomu některé postavy oslovují jako Tvář.¹⁰⁴ Toto oslovení má samozřejmě spojitost s velmi známou větou v *Proroctví* se také objevující „Tvář, za níž vyplulo tisíc válečných lodí.“¹⁰⁵ Toto velmi slavné ustálené slovní spojení očividně odkazující na Helenu Trójskou ovšem nepochází od Homéra, ale od novověkého spisovatele Christophera Marlowa, který ji použil v díle *Doktor Faustus*.¹⁰⁶

Vztah Heleny a Lucase vychází ze znalosti bájného eposu, oba ví, že jejich láska nesmí být nikdy naplněna, protože on je příslušník Thébského rodu a ona rodu Átreovců, přesto s sobě i nadále tíhnou a své lásce nedokáží plně bránit. V tomto momentu se navíc objevuje další překážka v jejich vztahu, proto Angelini dvojici doplnila o dalšího muže, Oriona, do něhož se Helen také zamiluje a vzniká tak milostný trojúhelník. Helen v hloubi srdce ví, že onu ryzí lásku chová k Lucasovi, ovšem snaží se zamilovat do Oriona, aby na Lucase zapoměla. Což se jí ale nepovede a s Orionem je nakonec pojí láska spíše sourozeneckého typu.

6.2.2. LUCAS

Narozdíl od Hektora či Oriona není Lucas téměř vůbec podobný své mytologické předloze, Paridovi. Samozřejmě, vzhled Angelini zachovala, ovšem charakteristické rysy osobnosti i určité pohnutky a události pozměnila. Lucas tak narozdíl od Parida nikdy nebyl zanechán v horách napospas osudu. Hektor je Lucasův bratranec, nikoli bratr. Angelini také znovu nevykonstruovala Paridův soud, ani únos Heleny Trójské.¹⁰⁷ Jednu událost spolu oba hrdinové sdílí, Achilleovu smrt. V *Bohyni* sice Lucas nezabije skutečného Achillea, ale střelí šípem do paty Achilleovou dýkou vyvoleného nástupce poté, co před jeho zrakem zabije Hektora.¹⁰⁸

Lucas je dědicem Athénskému rodu, v genealogické linii má tedy za předka boha Apollóna, přičemž podědil většinu jeho nadání. Lucas opravdu umně zpívá a hraje na hudební nástroje, rozpozná rozdíl mezi pravdou a lží, dokáže létat, ovládat stíny a světlo, a tak se učinit neviditelným. Ačkoli je jeho předkem Apollón, disponuje většinou jeho nadání, vzhledem vypadá jako mladší verze Poseidóna.¹⁰⁹ Lucas je vysoký, šlachovité sportovní postavy

¹⁰⁴ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 328.

¹⁰⁵ Tamtéž. s. 273.

¹⁰⁶ MARLOWE, Christopher. *Doktor Faustus*. Kladno: J. Šnajdr, 1925.

¹⁰⁷ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. PARIS.

¹⁰⁸ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 253.

¹⁰⁹ Tamtéž. s. 232.

s černými krátkými vlasy a pronikavým pohledem azurově modrých očí.¹¹⁰ Moirami mu byla přiřknuta role milence, protože udělá pro Helen cokoli.¹¹¹

Poté, co Lucas zabil Matta, repliku Achillea, rozhodl se sestoupit do podsvětí za Hádem a učinit mu nabídku. To se mu povedlo díky obolům pro boha Morfea, jehož říše leží hned na hranici s říší mrtvých. Morfeus nechal Lucase projít svou říší a poslal ho počkat na Háda pod strom nočních můr a děsů. Hádovi posléze Lucas učinil nabídku, že za navrácení Hektorova života usedne na jeho stolec a bude králem podsvětí on sám, Hádes by tak mohl jít do penze. Bůh podsvětí a strážce Tartaru nakonec nabídku přijal a splnil svou část úmluvy. Z naplnění Lucasovy části úmluvy jej vysvobodila Helen tím, že vyvolala Eumenidy a zpochybnila Lucase jako příhodného nového vládce podsvětí. Ty nakonec musely uznat, že zatím není tohoto stolce hoden, ale jeho čas jednou nadejde.¹¹²

6.2.3. ORION

Orion je pravděpodobně postavou s nejpohutějším osudem. Jeho rodiče porušili pravidlo všech následnických rodů o zákazu slučování rodů, a protože matka byla součástí rodu Římského a otec Athénského, Orion se stal ještě před narozením pro oba rody nepohodlnou osobou, což se po vzoru mýtů snažili jejich příslušníci vyřešit vraždou. Orion se tak stal vyvrhelem již v útlém věku, kdy si dítě ze smíšeného svazku může vyvolit jen jediný rod, zde Athénský. Což dle Angelini znamená, že jeden z rodičů bude vždy nucen vykonat na dítěti krevní mstu,¹¹³ ačkoli to zcela nedává smysl, když rodiče dítěte již nejsou nuceni ke krevní mstě mezi sebou. Orion se každopádně stal anomálií zákonem předurčenou zemřít, nejenže oplýval nadáním i z rodu, který si jej nevyvolil, ale navíc má po bohu Poseidónovi nadání „zemětřase“ čili dokáže vyvolat zemětřesení. Zákon Aténského rodu praví, že takovéto dítě by mělo být dáno na úbočí hory a zanecháno žvlům, jedná se o tzv. posvátnou povinnost rodičů. Otec takovéto chování zavrhl a při ochraně Oriona zabil vlastního bratrance, tudíž vykonal nejhorší možný zločin a stal se Vyhnancem, u kterého velí krevní msta každému z jeho rodu jej zabít, včetně vlastního dítěte.¹¹⁴ Orion se tak stal ve svých deseti letech de facto sirotkem.¹¹⁵

¹¹⁰ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 40.

¹¹¹ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 119.

¹¹² Tamtéž. s. 278–284.

¹¹³ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 92.

¹¹⁴ Tamtéž. s. 195.

¹¹⁵ Tamtéž. s. 92.

Moiiry jsou k Orionovi obzvláště kruté i z důvodu, že je replikou jediného přeživšího trójského velitele, který uprchl z hořící Tróje, Aineia. Moiry se tak mstí generacím Následníků replik Aineia za to, že dokázal odvrátit svůj předepsaný krutý osud.¹¹⁶ Vzhledem ke skutečnosti, že je Orion Aineiovou replikou, vypadají totožně. Dokonce i povahové rysy mají podobné – silní, odvážní, stateční a mužně krásní bojovníci.¹¹⁷

6.2.4. HEKTOR

Hektor je po celý čas charakterem kopií bájného Hektora z Tróji, vzhledem je však naprostou kopií boha Apollóna. Bůh Apollón byl považován za nejkrásnějšího z bohů, byl hojně vyobrazován pomocí soch (např. F. Girardon, Apollón a nymfy) a to v průběhu celých staletí, nejen ve starověku.¹¹⁸ Hektor, trójský princ, byl považován za jednoho z největších a nejstatečnějších hrdinů celé Trójské války, se svým citem pro boj také jedním z největších válečníků.¹¹⁹ Hektor v *Prorocví* je podle svého vzoru velmi statečný, ovšem trochu pošetilý, nebojí se vyzvat na souboj boha Apollóna, když se před ním snaží ochránit Andy.¹²⁰ Chová také velmi vřelý cit k jeho rodině a snaží se je ochránit svým životem. Co se týče vzhledu, jedná se o mohutného, svalnatého mladého muže se světle modrými očima a plavými vlnitými vlasy. Angelini k jeho popisu dodává, že vypadá „jako blondatá kopie Michelangelova Adama ze stropu Sixtinské kaple.“¹²¹ Stejně jako v *Íliadě* je v uzavřeném souboji s Matem, představitelem Achillea, zabit. Ovšem Matt Hektorovo tělo nevláčí v písku, ani se nesnaží nikterak jeho mrtvolu zohavit.¹²²

6.2.5. MATT

Postava Matta se v průběhu série mění, vyvíjí se jak z hlediska jeho charakteru, tak z hlediska změny z postavy vedlejší (*Prorocví*) na jednu z postav hlavních (*Bohyně*). Matt je také jako jediná postava z výše uvedených hlavních postav čistokrevný člověk, ovšem v *Bohyni* si prochází transformací, jelikož byl vyvolen Achilleovou dýkou a má tak v nadcházející poslední bitvě zaujmout Achilleovo místo válečníka z *prorocví*. Matt je velmi

¹¹⁶ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 98.

¹¹⁷ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 26.

¹¹⁸ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. APOLLÓN.

¹¹⁹ Tamtéž. HEKTOR.

¹²⁰ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 168–169.

¹²¹ ANGELINI, Josephine. *Prorocví*. s. 68–69.

¹²² ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 249.

laskavý, nadprůměrně inteligentní, nesnáší jakékoli bezpráví na slabších, všem se snaží pomáhat. Také je od dětství nejlepší kamarád s Helen. Právě jeho cit pro spravedlnost a vnitřní sílu chránit ty, jež se sami chránit nedokážou, si jej Achilleova dýka vyvolila jakožto nejlepší repliku samotného Achillea. Poté, co je mu odkázána Achilleova dýka, si prochází fyzickými změnami, aby mohl v boji obstát proti Následníkům – je rychlejší, zlepšil se mu zrak, má větší vytrvalost, ale hlavně, není možné jej zabít konvenčním způsobem, stejně jako Achilles má jen jednu slabinu.¹²³ Achilleovou patou tentokrát ovšem není ona bájná pata nohy, ale ruka.¹²⁴

Přestože je Matt jedním z nejlepších kamarádů Helen, poté co sleduje Heleninu stále se zvětšující moc, stává se vůči ní skeptickým a bojí se, že by právě ona mohla být bájný Tyran z onoho Kassandrina proroctví, který zničí lidská města.¹²⁵ Jeho domněnka se mu v průběhu děje potvrdí, a když Helen neovládne své emoce a ublíží svému nejmilovanějšímu Lucasovi, zatvrdí se vůči ní kompletně. To je právě ona chvíle, kdy dojde k finálnímu rozhodnutí, že se nebude vzpouzet svému osudu a přijme svůj úděl jako následníka Achillea.¹²⁶ Matt v poslední bitvě nové války bojuje na straně bohů, stal se vyvoleným šampionem samotného Dia, přičemž přesně dle předlohy (*Ílias*) zabije Hektora a je zabit jediným šípem Lucasovým.¹²⁷

6.3. VEDLEJŠÍ POSTAVY

Vedle hlavních postav se v trilogii objevuje velké množství postav vedlejších, přičemž mnohé z nich nemají žádný mytologický základ, tudíž je není možné spojit ani s žádnou z postav řeckého mytologického světa, proto v této bakalářské práci nejsou zmíněny. Ovšem alespoň zmínku by si zasluhovaly postavy Následníků, kteří mytologický základ a předlohu mají, ale z pohledu bližšího zkoumání, komparace s prameny, se spíše jedná o určité zaplnění prázdných míst na bojišti. Tyto postavy se svůj protějšek z Trójské války dozvídají jen z jediného důvodu – aby to bylo řečeno a čtenář měl pocit, že všechny důležité postavy Trójské války jsou i v trilogii obsazeny. Reálně to tedy nemá většího významu, Angelini s těmito postavami – Kastor Délos (předobraz Priamos), Pallas Délos (předobraz Agammemon), Daidalos Attica (předobraz Odysseus), Tantalus Délos (předobraz Meneláos) etc. – pracuje, jak se jí hodí do příběhu, jejich charakteristika se tedy v některých attributech shoduje, v jiných

¹²³ ANGELINI. Josephine. *Bohyně*. s. 246–248.

¹²⁴ Tamtéž. s. 253.

¹²⁵ Tamtéž. s. 148–149.

¹²⁶ Tamtéž. s. 173–175.

¹²⁷ Tamtéž. s. 248–254.

naprosto rozchází. Převážně se u jednotlivých charakteristik jedná o triviální spojitosti s mytologickými předobrazy, které pro děj představují jen nálepku, na kterou musí být poukázáno, aby bylo možné ospravedlnit některé činy těchto postav. Vedlejší postavy, které mají charakteristiku postav na základě řecké mytologie mnohem propracovanější a jsou tak hodny hlubší analýzy, budou popsány v kapitole Mytologický slovníček.

6.4. MYTOLOGICKÝ SLOVNÍČEK

Tato kapitola je možným předobrazem mytologických slovníčků, je ovšem myšlenkově mnohem rozsáhlejší, jelikož bude obsahovat jednotlivé komparace postav vytvořených J. Angelini s jejich mytologickými předlohami. Takzvaný mytologický slovníček nejlépe přiložený jako několika stránková příloha k titulům, jejichž děj je ve své podstatě postavený na tematice mytologie, by ve své finální podobě měl spíše připomínat encyklopedickou formu hesla a vysvětlení, komparace s uměleckým textem dle mého názoru není nutná.

6.4.1. AFRODÍTÉ

Afrodítě, bohyni lásky a krásy, byla autorkou v trilogii přiřknuta až téměř poetická úloha, jelikož právě ona byla ta, kdo před Trójskou válkou předala Paridovi zbitou Helenu do náruče. Původně Helena s Paridem odmítla odplout, jelikož věděla, že by vypukla válka, ne zcela jednoznačně kvůli její kráse, ale kvůli potomkovi, kterého Helena nosila pod srdcem. Helena a Paris spojili ve své dceři Atlantě dva následnické rody, což v široké veřejnosti vzbudilo strach, že by dítě mohlo být Tyran – dle proroctví ten, kdo zničí známý svět. Helena se tak vydala na pospas manželovi Menelaovi, který ji nechal zlynčovat davem, sám ji zbil a posléze ji chtěl useknout hlavu. V tuto chvíli Afrodítě své milované sestře (obě dcery Dia) přišla na pomoc a všechny ve městě potrestala: „*Opouštím toto místo. Žádný muž zde už nepocítí touhu, žádná žena neponese její ovoce. Zemřete nemilovaní a bezdětní.*“¹²⁸ Poté odnesla Helenu na trójskou loď, na níž se Paris spolu se svými bratry plavili domů, kde bohyně lásky pronesla další rozsudek. Dcerám rodu Átreovcům přiřkla tvář Heleny Trójské, aby se i po smrti své sestry mohla dívat do tváře, kterou miluje. Všechny přítomné navíc donutila přísahat, že Helenu a její

¹²⁸ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 20–23.

dceru budou ochraňovat svými životy. Pokud vymře rod Átreovců, vymře ve světě láska, protože bohyně lásky z tohoto světa odejde, tak přísahala Afrodítě při řece Styx.¹²⁹

Proti tomuto líčení stojí celá Íliada, jelikož v ní je vztah mezi Helenou, Paridem a Afrodítou líčen poněkud rozporuplně. Podle všeho by měla být Helena Afrodítě vděčná za lásku k Paridovi a možnost s ním být, ovšem to Helena, zdá se, vůbec nepocítovala (viz příloha č. 9). Trójané Helenu po dlouhých letech války neměli v lásce, a jak by ne, kvůli její tváři zemřelo mnoho vojáků, což jí dávali za vinu. Helena za své hoře nazpět vinila bohyni lásky, dokonce ji nazývá „duchu ty zlý.“¹³⁰ Afrodítě byla Paridovi zavázána, jelikož ji jmenoval nejkrásnější bohyní, dokonce mu zachránila život, když jej odnesla ze souboje s Meneláem. Jejím oblíbencem tedy byl Paris, nikoli Helena.¹³¹

6.4.2. APOLLÓN

Apollón je v řecké mytologii bůh, jemuž se připisuje mnoho atributů a funkcí. Byl považován za dárce zdraví (také ale mohl sesílat mor), vítězství, ochránce domovního i ochránce před nemocemi a přírodními pohromami. Taktéž byl uctíván jako patron všech umělců – hudebníků, básníků či věštců. Pravděpodobně nejčastěji spojovaná funkce s Apollónem je jeho sluneční jas spolu s přídomek „Foibos“ značící sluneční kotouč. Jakožto patron věštců se s Apollonem pojí i řecké věštírny, kterých bylo mnoho, např. Milétu, na Klaru a v Delfách. V těchto věštírnách působily jakožto věstkyně tzv. Sibylly, nejznámější je Pýthiá.¹³² Apollón jakožto bůh patřící do hlavních dvanácti bohů sedí se svými příbuznými na Olympu.

Ač se bůh Apollón může zdát jako nositelem všeho dobrého a lidstvu prospěšného, jsou do kontextu s jeho osobou také dávány určité excesy s dívkami. Pokud se bůh zadíval do některé z mladých a sličných dívek, nepřestal ji pronásledovat do té doby, než ji získal. Budiž tomuto důkazem báje o Apollónovi a Dafné, kdy se nymfa raději nechala proměnit ve vavřínový strom, aby před bohem uprchla. Apollón si z jejích větviček alespoň spletl vavřínový věnec.¹³³ Podobný příběh je spojen s Kassandrou, dcerou trójského krále Priama a Hekaby. Byla velmi krásnou a nadanou věstkyní, Apollón se do ní zamiloval, ale byl

¹²⁹ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 27.

¹³⁰ HOMÉROS. *Ílias*. s. 92.

¹³¹ Tamtéž. s. 79–92.

¹³² SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. APOLLÓN.

¹³³ GRAVES, Robert. *Řecké mýty I*. s. 78.

odmítnut. Jako trest za odmítnutí lásky boha Kassandru proklel, její věštby se vždy vyplnily, ovšem nikdo jim nikdy nevěřil.¹³⁴

S postavou boha Apollóna se v průběhu celé série pracuje ve dvou různých rovinách. V první rovině se o něm pouze hovoří, v příběhu jako samostatná jakkoli se realizující osoba není vůbec obsažen, je tedy charakterizován pouze nepřímo. Dozvídáme se, že Apollón je jakožto bůh slunce, hudby, léčení a pravdy také jedním z otců čtyř následnických rodů, konkrétně rodu Thébského.¹³⁵ Poté, co Lucas, Helen a Orion skrze pokrevní bratrství prolomí úmluvu o neslučitelnosti rodů (viz kap. Následníci) a hlavních dvanáct bohů se může opět pohybovat v lidském světě, se nám dostává i charakteristiky přímé, jelikož se Apollón vměšuje do života lidí.

Určitou paralelu k Apollónově lásce k ženám a jejich lovu vybudovala i Angelini ve třetím díle *Bohyně*, kde je jím pronásledována dívka jménem Andy, původem napůl siréna. Apollón se pokusil Andy zmocnit hned třikrát, přičemž z popisu situace vyplývá, že si velmi užíval její pronásledování.¹³⁶ Celkově působí Apollón v trilogii jako velmi ješitný bůh myslící si, že může naprosto vše. Po většinu času působí navíc poměrně nepřítelně a uštěpačně, mnohdy uráží své okolí, hlavně tedy lidi a Následníky.¹³⁷

6.4.3. ÁRÉS

Árés je řeckým bohem války, válečného běsnění, krvavé vřavy a šílenstvím s tím spojeným. Miloval boj pro něj samotný, neměl rád ústupky a nedovršení konfliktů bojem, v bitvě snadno měnil válečné strany pro svou potěchu. V boji ovšem nevítežil vždy, je zaznamenáno několik utrpených proher, hlavně pokud se jednalo o boj s Athénou jakožto nepřitelem. U bohů ani u lidu nebyl nikdy moc oblíbený, některým se dokonce hnusil.¹³⁸

Árés se v trilogii objevuje jen ve od druhé třetiny druhého dílu (*Beze snů*) po jeho konec, navzdory tomu je jednou z důležitých postav. Árés je strůjcem velkolepého plánu, jak osvobodit dvanáct nejvyšších bohů z jejich vězení na Olympu. K tomuto osvobození je zapotřebí, aby se čtyři následnické rody opět spojily v rod jeden, čímž by porušili příměří ujednané mezi Odysseem a Diem. Následníci si to tuto úmluvu vykládali jako zákaz spojení dvou a více rodů

¹³⁴ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 221.

¹³⁵ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 124.

¹³⁶ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 32.

¹³⁷ Tamtéž. s. 234.

¹³⁸ GRAVES, Robert. *Řecké mýty I*. s. 73.

skrze početí, které by v následujících generacích mohlo vést ke spojení všech rodů, proto byly tyto svazky přísně zakázané.¹³⁹ Áreův plán nebyl postaven na početí, ale na vytvoření pokrevního bratrství mezi hlavními hrdiny Helen (rod Átreovců), Lucasem (Thébský rod) a Orionem (dědic dvou rodů – Aténského a Římského), což by znamenalo spojení všech rodů. Plán neboli „hra“, jak mu sám bůh říkal, byl naplněn pomocí různých léček a pomoci od Eridy, Foba a Automedona.

V průběhu děje je Árés vykreslován jako vznětlivý blázen vyžívající se v mučení, krvi a běsu, což de facto odpovídá mytologické předloze. Ovšem ve chvílích, kdy ví, že boj nemůže vyhrát, chová se jako zbabělec a z boje utíká.¹⁴⁰ Jeho popis je oku ne příliš lahodící, má podobu vyzáblého, modrými kudrlinkami pomalovaného muže mající vyboulené šedé oči, dlouhé zacuchané vlasy potřené modrou barvou. Krví je pokrytý téměř celý, jelikož mu má prýštit z těla porůznu ven, hlavně z nosu, uší a vlasů. Také vylučuje zápach hniječihó masa.¹⁴¹

Na samém konci *Beze snů*, kdy je plán dokonán a hlavních dvanáct bohů je osvobozených, se Árés objevuje na pláži, kde probíhal boj Následníků s Automedonem, přičemž Helen využije své poslední šance, Área napadne, odzbrojí jej a skrze trhlinu v zemi s ním padá vstříc bráně do podsvětí. Helen jakožto poutnice rozkáže otevřít Tartar, kde Área spolu se všemi zlými dušemi, které kdy obelhal, navždy uzavře.¹⁴²

6.4.4. ERIS

Eris je v řecké mytologii bohyní sváru, dcerou bohyně Nykty. Nejedná se o příliš oblíbenou bohyni mezi bohy, ani mezi smrtelníky. Jediní její příznivci byli bůh války Árés, její bratr, kterého doprovázela při válečných tažení, a bohyně násilné smrti Kéry.¹⁴³ Eris zavdala příčinu Trójské válce, když ve svém hněvu a rozhořčení (nebyla pozvána na svatbu Pélea a Thetidy) vhodila mezi tři bohyně – Héro, Afrodítu a Athénu – zlaté jablko (jablko sváru) pocházející ze zahrady Hesperidek s vyrytým vzkazem „té nejkrásnější.“ Na počátku měl být soudcem tří bohyň Zeus, ten se ovšem vzdal odpovědnosti a pověřil Herma, aby donesl jablko muži, který jaktěživa nepoznal ženu, proto spor nakonec musel rozsoudit Paris (Paridův soud)

¹³⁹ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 28–30.

¹⁴⁰ Tamtéž. s. 348.

¹⁴¹ Tamtéž. s. 153–154.

¹⁴² Tamtéž. s. 356–359.

¹⁴³ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 120.

žijící mezi pastýři, leč původem trójský princ. Jablko přičkl Afrodítě výměnou za nejkrásnější ženu na světě (Héra slibovala moc a Athéna věčnou slávu).¹⁴⁴

Eris se v trilogii stejně jako Fobos objevuje pouze ve druhém díle (*Beze snů*), kde sehrává svou roli v Áreově plánu, jak zrušit úmluvu mezi Odysseem a Diem o nezasahování do lidských záležitostí, tedy zrušit vězení jménem Olymp. Angelini ji popisuje dle jejího řeckého atributu jako nebezpečnou bohyni rivality, která kamkoliv přijde, vyvolá hádky, konflikty a násilí.¹⁴⁵ V Areově plánu přesně totéž má učinit na ostrově Nantucket, vyvolat totální chaos a tím ochromit Následníky.

Její popis je velmi podobný jako Áreův, jen chybí ona všudypřítomná krev a modrá barva. Angelini ji vykreslila jako přes dva metry vysokou štíhlou ženu s děsivým hadím výrazem v očích, úšklebkem na rtech a po kotníky dlouhými, téměř bílými vlasy. I přes svůj lidský zjev na kolemjdoucí působí nelidsky až zrudně.¹⁴⁶ Ponoukání ke sváru má zapříčinit neskutečný odér, který má z Eridy vanout, popisovaný jako zkažená vejce a zkyslé mléko, přičemž tento pach má mít schopnost procházet skrze zdi a ulpět na každém předmětu.¹⁴⁷

6.4.5. FOBOS

Fobos je jedním z nižších bohů řecké mytologie, je synem boha války Area a bohyně lásky a krásy Afrodity. Jeho atributem je strach, je tedy zosobněním hrůzy, kterou rozséval kamkoli přišel. Svému otci dělal doprovod na jeho válečných taženích, kde se svým bratrem Deimem paralyzovali vojáky děsem a hrůzou.¹⁴⁸

Josephine Angelini s postavou boha Foba pracuje ke konci druhého dílu (*Beze snů*), kdy jako jeden z nižších bohů není vázán přísahou k Olympu a může se pohybovat v lidském (reálném) světě. Fobos tak doprovází svou tetu Eridu a šíří po celém Nantucketu svár a strach, což dokonale koresponduje s plánem Área osvobodit dvanáct nejvyšších bohů (tedy sebe) z vězení na Olympu. Fobos je popisován jako lidská karikatura – vysoký, hubený, příliš dlouhé paže, křivé nohy, kulatá ohnutá záda, plazivá chůze, přičemž jako by jeho tělo bylo tvořeno

¹⁴⁴ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. ERIS.

¹⁴⁵ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 364.

¹⁴⁶ Tamtéž. s. 352–264.

¹⁴⁷ Tamtéž. s. 359.

¹⁴⁸ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 137.

z více částí různých osob.¹⁴⁹ Vyobrazení Foba v *Beze snů* se tedy víceméně shoduje s mýtickým předobrazem, jelikož koná na Areův příkaz a později ho v ději i následuje.

6.4.6. HÁDES

Hádés je řecký bůh podsvětí, mrtvých duší a strážce Tartaru, potomkem Titána Krona a jeho manželky Rheie, také je se svými bratry Diem a Poseidónem jedním ze tří nejvyšších bohů panteonu.¹⁵⁰ Vládce podsvětí se stal losem poté, co se svými bratry Poseidonem a Diem porazili svého otce Krona a svrhli jej do Tartaru. Dle báje unesl svou ženu Persefonu do podsvětí, a zatímco ji její matka Déméter marně hledala, Hádés se s Persefonou oženil. Ta navíc poté, co snědla zrníčka granátového jablka, nesměla Hádovu říši mrtvých opustit, stala se tak vládkyní podsvětí se statusem na stejné úrovni, jako měla na Olympu Héra.¹⁵¹

„To bych všecko mu splnil, když ustane od hněvu svého. Ať si dá říci — jen Hádés se obměkčit nedá a smířit!“¹⁵² Takto o Hádovi hovoří Homér, což zcela odporuje Hádovi, kterého do svého příběhu vtiskla Angelini. Ten je totiž velmi soucitný, moudrý, dokáže číst v (nejen) lidských srdcích, občas dokonce působí téměř lidsky a laskavě. Hádés je vyobrazen jako nejsoucitnější z bohů, který v posledních okamžicích života lidí bývá s nimi, aby nebyli sami.¹⁵³ Sám o sobě také Helen tvrdí, že není takový netvor, za jakého ho považuje, protože v podsvětí nedrží Persefonu násilím (v původním mýtu ano). „Všichni potřebujeme v životě nějakou radost, důvod, proč jít dál. Persefona je má jediná radost, a když jsme spolu, já jsem zase její radostí.“¹⁵⁴ Dle fyzického popisu je Hádés vysokým, pohledným, elegantním mužem s nenuceným půvabem. Oděn bývá do jednoduché černé tógy, své Helmice a všudypřítomných stínů kroužících kolem jeho těla.¹⁵⁵

6.4.7. MOIRY

Moiry jsou bohyněmi osudu, kterého se člověku dostává při narození, představují spíše životní úděl. Častá byla také představa jakéhosi losu. Hésiodos byl vůbec prvním, který je vyobrazil jako tkadleny osudu, přidělil jim jména (Klothó, Lachesis, Atropos) a ustálil jejich

¹⁴⁹ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 287.

¹⁵⁰ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. HÁDÉS.

¹⁵¹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 344.

¹⁵² HOMÉROS. *Ílias*. s. 202.

¹⁵³ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 105.

¹⁵⁴ Tamtéž. s. 244.

¹⁵⁵ Tamtéž. s. 244–246.

počet na čísle tři.¹⁵⁶ Proti Moiráám je do opozice postavena bohyně Nemesis, ta buď rozdává štěstí, nebo neštěstí, a trestá „hybris“.¹⁵⁷ Svou mocí může Moiry oslepit a zpřetrhat jim prostřednictvím lidské svobodné vůle plány.

Angelini s Moirami pracuje jakožto s entitou, která promlouvá prostřednictvím svého Orákula, Sibylly. Orákulum je jimi vyvolená dívka, věštkyně, dar od boha Apollóna. V celé sérii *Proroctví* hrají Moiry důležitou roli, jsou strůjkyněmi nejen osudu, ale také rozhodují o fyzické podobě Následníků. Podobu Následníků, tedy jejich tváří, vybírají podle archetypů – hrdinů Trójské války. Toto dělají záměrně, jelikož se snaží o opakování stejných vzorců, a v případě, že tyto vzory, smyčky, nebyly naplněny, budou se v průběhu let odehrávat znovu a znovu, dokud se nenaplní podle jejich přání.¹⁵⁸ Již od Trójské války se snaží o završení tzv. velkého cyklu, kdy Následníci svrhnou své rodiče (Olympány), nebo budou sami pozřeni.¹⁵⁹ V jejich prooectví většinou nechybí ani plytký popis osob, které mají vykonat velké věci, jako hrdina, milenec, štít, válečník a tyran.¹⁶⁰

6.4.8. ERÍNYE

Erínye, neboli také v římské mytologii nazývané Fúrie, jsou duše zavražděných, které se za svou smrt mstí, popřípadě ponoukají duše jiné, aby vykonaly krevní mstu za ně.¹⁶¹ Byly ve své době velmi obávanými bohyněmi kletby, jež měly své sídlo v podsvětí, zpovídaly se Hádrovi, a do reálného světa je propouštěla sama manželka Háda, Persefona.¹⁶² V sérii *Proroctví* sehrávají Erínye, v českém překladu děl častěji nazývané Fúrie, klíčovou roli, jelikož od dob Trójské války proti sobě poštvávají jednotlivé příslušníky následnických rodů. V okamžiku, kdy se dva zástupci odlišných rodů setkají, Fúrie se je běsem snaží donutit zabít, aby zaplatili za dávno prolitou krev. „Sestry si škubaly na temenech zkrvavených pletenců vlasů, vískaly celou řadu jmen – jmen dávno zavražděných lidí – a nataženými ukazováký obviňovaly oba chlapce.“¹⁶³ Z této krevní msty se Následníci mohou vykoupit v případě, že se naopak Následníci jeden druhého zachrání před smrtí.¹⁶⁴ Pokud ovšem Následník zabije pokrevního

¹⁵⁶ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. MOIRY.

¹⁵⁷ Tamtéž. NEMESIS.

¹⁵⁸ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 154.

¹⁵⁹ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 117–118.

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. ERÍNYE.

¹⁶² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 152.

¹⁶³ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 41.

¹⁶⁴ Tamtéž. s. 115.

příbuzného, stává se z něj Vyhnanec, protože se jedná o nejhorší možný hřích, kterého se mohl dopustit a Fúrie jej posléze pronásledují, jelikož tito lidé nedojdou odpuštění.¹⁶⁵

Angelini popisuje vzhled Fúrií hned na prvních několika stránkách *Proroctví*, kdy ještě Helen vůbec netuší, co jsou tyto tři dívky zač. Mají podobu tří malých žen, které klamou svým vzhledem, protože na první pohled vypadají jako tři malé holčičky, ale při bližším zkoumání mají v sobě cosi, co jasně říká, že jsou velmi staré. Oděné jsou do potrhaných, kdysi bílých šatů, které jsou celé špinavé od všudypřítomného šedého prachu pustiny, v níž v podsvětí přebývají. Od nehostinného terénu pustiny mají bosé nohy pokryté vrstvou zaschlé krve a špíny. Všechny tři mají mnohdy tváře zahalené tmavými zacuchanými vlasy, přičemž je možné pozorovat, jak jim z očí kanou rudé, krvavé slzy.¹⁶⁶

Helen spolu s Orionem Fúrie osvobodili od jejich osudu pronásledovat Následníky a vykonat krevní mstu tak, že jim dali vodu z řeky zapomnění Léthe, tudíž Fúrie zapomněly na vše, včetně jejich poslání. Po vzoru Aischyla v jeho díle *Oresteia* z nich Helen učinila Eumenidy, Blahovolné. Od té doby bylo jejich posláním naslouchat lidem a v případě, že byl člověk neprávem nařčen z vraždy, poskytují mu svou ochranu.¹⁶⁷

6.4.9. NÁSLEDNÍCI

Následníci jsou potomci řeckých bohů, napůl lidé a napůl bozi, kteří se rodí již od nepaměti. Existují čtyři velké rody Následníků vycházející z královských rodů starověkého Řecka – rod Átreovců (potomci Dia), rod Římský (potomci Afrodíty), Thébický rod (potomci Apollóna) a Athénský rod (potomci Poseidóna). Každý rod disponuje různými nadáními, jejichž síla přechodem z generace na generaci neslábne, ba naopak sílí. Může se jednat o nadání jako létání, přeměnu ve zvířecí protějšek daného boha (např. delfin, kůň), sesílání blesků, dýchání pod hladinou vody, umění léčit etc. Všichni Následníci, bez rozdílu rodů, disponují velkou vytrvalostí, silou, rychlostí, mrštností a většinou i inteligencí.¹⁶⁸

Následníci jsou napůl lidé a napůl archetypy svých řeckých předchůdců. Určité pravzory si s sebou Následník nese podle toho, co mu předurčily Moiry, mnohdy fyzická podoba odpovídá spíše historické postavě než rodiči.¹⁶⁹ V každé generaci Následníků se navíc vždy

¹⁶⁵ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 154–155.

¹⁶⁶ Tamtéž. s. 35.

¹⁶⁷ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 317–318.

¹⁶⁸ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 115.

¹⁶⁹ Tamtéž. s. 117.

objeví několik replik podob hrdinů z Trójské války. Rod Átreovců si předává z matky na dceru archetyp Heleny Trójské, což je výjimka. U ostatních rodů se replika objeví jen pokud předchozí nositel zemře, jedná se hlavně o určité role původních hrdinů, jejichž pozice musí být stále obsazena, aby mohlo dojít k velkému završení cyklu (hrdina, štít, tyran, milenec, válečník).¹⁷⁰

Mezi rody kvůli Fúriím panuje taková rivalita, že pokud dojde mezi rody k souboji, ze kterého vychází vítězně pouze jeden Následník, je mu jeho rodem vystrojena oslava na jeho počest. Pro Následníka je taková oslava vítězného Triumfu velkou ctí a poctou. V následnické historii se také mělo odehrát tzv. „konečné zúčtování“, při němž se především Thébský rod pokusil vyvraždit všechny ostatní. Thébský rod se svým zfanatizovaným vůdcem věřil v proroctví, kdy poslední přeživší rod vyzdvihne Atlantidu ze dna moře a bude mu nabídnuta nesmrtelnost.¹⁷¹

Proroctví jako taková mají pro Následníky velkou váhu v jejich následném rozhodování. Existuje sice mnoho proroctví, nejdůležitější jsou ale ty, která pronesla během Trójské války Kassandra, věštkyně prokletá Apollonem. Ta předpověděla příchod Tyrana, který je zrozen k hořkosti, utrpení a má moc srovnat lidská města se zemí. Také je jedním ze tří Následníků, kteří mají svrhnout své rodiče, nahradit tři hlavní bohy a vládnout místo nich. Zrození Tyrana znamená přicházející poslední bitvu a s ní Konec času.¹⁷²

6.4.10. PODSVĚTÍ

Podsvětí je jedním z míst, kde se částečně odehrává děj všech dílů trilogie, Helen tak na svých poutích prozkoumala většinu známých míst z popisů podsvětí, které jsou známé z různých hrdinských bájí (např. Héraklova práce devátá, únos Kerbera) – Erebos, Asfodelová louka, Elysejská pole, Hádův palác a Persefoninu zahradu. Podsvětí v sérii nemá ustálený prostor, velmi často se mění umístění jednotlivých míst, jen řeky zůstávají na svém pevném místě, navíc se všechny řeky u Hádova paláce slévají.¹⁷³

Elysejská pole jsou něčím podobným jako ráj pro zemřelé, na tomto místě se Helen objevuje spolu s Orionem pouze jedinkrát, a to v okamžiku, kdy si berou vodu z řeky radosti pro Fúrie. Popis tohoto místa je oproti ostatním částem podsvětí uhrančivý, protože na polích

¹⁷⁰ ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. s. 98.

¹⁷¹ ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. s. 119–120.

¹⁷² ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 103.

¹⁷³ Tamtéž. s. 149–150.

roste opravdový trávník, v okolí rostou smuteční vrby a svítí slunce. U samotné řeky radosti je spíše než prostor popisován pocit, který hrdinové po celou dobu na tomto místě zakoušejí, což je čirá radost a opojení štěstím. Tento pocit je natolik silný, že se Helen z místa nechce vůbec odcházet, nebýt Oriona a jeho touhy po spravedlnosti pro Fúrie, zůstali by tam pravděpodobně navždy.¹⁷⁴

Popis Tartaru je velmi umělecký, Angelini s ním pracuje metaforicky jako s vězením v takové podobě, která návštěvníka psychicky nejvíce trýzní. Helen tak bloudí ve starém, rozlehlém a velmi ošklivém domě, snaží se ze všech sil nalézt jakýkoli únik, ale marně. Na místech, kde by měla být okna, jsou jen zazděné plochy překryté závěsy, aby ve vězni podnítily naději úniku.¹⁷⁵ Jindy je Helen lapena v pohyblivém písku, který ji nemilosrdně stahuje do svých útrob a Helen tak cítí tělní ostatky jiných zemřelých v této pasti.¹⁷⁶ Jediný způsob, jak se Helen může z Tartaru osvobodit je její probuzení v reálném světě.

Asfodelová louka, místo pro průměrné duše, se vyznačuje specifickou květinou rostoucí jen na této louce. Jedná se o asfodely mající bledé, tuhé a velké květy. Helen toto místo v podsvětí opravdu nemá ráda, asfodely ji děsí a připomínají ji spíše náhrobní kameny zemřelých než hezkou květinu. Ty navíc slouží jako potrava pro hladové duchy podsvětí, kteří se na louce vyskytují v nepřeborném počtu. Vzduch je na tomto místě naprosto nehybný a kolem louky se vyskytují páchnoucí bažiny.¹⁷⁷ Vedle Asfodelové louky se Helen dostala také do Erebu, místa nicoty, popisovaný jako nikdy nekončící pustina, na níž se povalují všemožné kosterní ostatky, od myších obří. Jedná se o velmi neutěšené místo, kde člověk nechce trávit čas.¹⁷⁸ Erebos je v řecké mytologii bůh věčné tmy¹⁷⁹ či také nejtemnější část podsvětí, kde se nachází palác Háda a Persefony.¹⁸⁰

¹⁷⁴ ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. s. 269–273.

¹⁷⁵ Tamtéž. s. 23–24.

¹⁷⁶ Tamtéž. s. 35.

¹⁷⁷ Tamtéž. s. 79.

¹⁷⁸ Tamtéž. s. 151.

¹⁷⁹ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. s. 117.

¹⁸⁰ SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. EREBOS.

7. ZÁVĚR

Tato bakalářská práce vznikla jako případová studie se záměrem ukázat, že mýty jsou stále inspirací pro nepřeberné množství umělců, hlavně tedy prozaických autorů. Zajímalo mě, jakým způsobem pracují s mytologickou předlohou autoři literatury pro děti a mládež, jelikož právě tato věková skupina mnohdy nemusí mýty znát dopodrobna a nemusí tak pro ně být průhledná autorova inspirace. V mnohých případech, pokud je vytvořené dílo komplexnějšího rázu, si čtenář nemusí být vědom, které prvky jsou převzaté a které prvky jsou již výplodem autorovy mysli. A právě z tohoto důvodu by tato bakalářská práce měla být příkladem rozboru, jakým způsobem autor, zde konkrétně Josephine Angelini, pracuje s postavami, charakteristikami a místy inspirační látky.

Konkrétně u díla Josephine Angelini, trilogie *Proroctví*, bych velmi uvítala, kdyby si buď samotná autorka, nebo nakladatelství dalo tu práci na úplný závěr každého dílu doplnit mytologický slovníček. Ten vůbec nemusí být zpracovaný způsobem, kterým jsem jej zpracovala já v podkapitole 6.4., myslím si, že ku prospěchu by byl už jen jmenný seznam hlavních a vedlejších postav doplněný o stručné informace, přičemž by měl být doplněn ještě o mytologické postavy. Opět si nemyslím, že by ony mytologické postavy musely být rozebrány do nejmenších podrobností, stačilo by uvést např. Hádés, bůh podsvětí, strážce Tartaru, vládne spolu s manželkou Persefonou duším zemřelých a podsvětním stvůrám. Vzhledem k věku cílového čtenáře, kterému je trilogie *Proroctví* určena, zjištěného na základě výstavby textu a tabuizování sexuální tematiky, by byl takovýto slovníček více než ku prospěchu. V dnešní době není vždy možné předpokládat, že čtenářky ve věku 12–16 budou znalé řeckých mýtů, a slovníček by jim jistě pomohl se lépe orientovat.

Na základě rozboru titulů J. Angelini jsem dospěla k závěru, že se jedná o generickou sérii spadající do „young adult“ literatury. Hlavní hrdinové jsou ve věku náctiletého čtenáře. Helen představuje typickou hlavní hrdinku – šedá myš, která si není vědoma svých předností, se stane vyvolenou, popřípadě ještě musí zachránit svět a v této pozici ji nemůže nikdo jiný nahradit. Toto představuje typický vzorec fantasy sérií s dívkou v hlavní roli (viz již zmiňované série *Hunger Games* a *Skleněný trůn*). Dalšími velmi hojně užívanými vzorci v YAL jsou milostný trojúhelník, zakázaná láska, vývoj vztahu hlavních hrdinů od nenávisli k lásce či spasitelské komplexy jednotlivých postav. Tato série nabízí vše z výše zmíněného, navíc nemá nikterak složitou kompozici, ani jazyk.

Angelini pracuje ve svém díle s postavami bohů relativně nekonvenčním způsobem, ale v některých případech ze zažitého narativu nevystupuje. Ona jinakost se váže k poměrně realistickému popisu bohů jako Apollón, Zeus a Poseidón, kteří se chovají přesně tak namyšleně a povýšeně, jak by od bohů člověk čekal. Proti tomu je do naprostého protikladu postaven Hádés, který naopak není zpupným a nelítostným bohem, ba naopak se Helen snaží varovat před svými bratry a ostatními bohy. Zároveň se Helen snaží trénovat a učit používat její nadání Stvořitele, aby v její Všechnozemi věděla, co má dělat. Dokonce je jí Hádés natolik nakloněn, že zpočátku přemlouvá Lucase, aby s ním neuzavíral dohodu o výměně vlády nad říší mrtvých. Tento obraz Háda jako ve své podstatě kladné vedlejší postavy je ojedinělý. Pověšinou je na pozici vedlejší postavy popisován jako mrzutý, zlý muž s téměř nulovým soucitem. Pokud se Hádés objevuje v pozici hlavní postavy, je jeho charakteristika napříč YAL rozkolísaná, ale vesměs se jedná také o kladnou postavu jen občas mající sklon k násilnostem.

Je zajímavé v průběhu celé série sledovat, jak si Angelini řeckou mytologií ohýbá k obrazu svému, tak aby se jí její vykonstruovaný příběh nerozpadl pod rukama. Již samotný motiv poutníka podsvětím je nejen originálním ozvláštňením celého děje, ale také zajímavým prostředím, které dále může využít k posílení vztahů mezi hlavními postavami. Popřípadě zde slouží také k posouvání děje a poskytnutí čtenáři další informace všeho druhu skrze rozhovor, jelikož postavy nečinně neprocházejí „peklem,“ aniž by neprohodily půl slova. Celkem paradoxní na celé trilogii je skutečnost, že mytologie je sice všudypřítomná, ale o postavách bohů se dozvídáme jen minimum informací (mimo postavy Háda, Afrodíté a Área), totéž ovšem neplatí o trójských hrdinech. Angelini využívá tzv. „flashbacku“, vzpomínek, aby se dostala do doby Trójské války, kterou čtenáři zprostředkovává v upravené podobě, aby mohla lépe působit na čtenářovi city k jednotlivým postavám. Samozřejmě, že tyto návraty slouží také k dovysvětlení jejích teorií, které v průběhu děje nastoluje.

Pokud bych měla sérii *Proroctví* srovnat s jinými tituly YAL, tak bych musela podotknout, že se jedná o dílo lehce nadprůměrné, poměrně zdařilé. S ohledem na typické prvky objevující se téměř ve většině podobných sérií s ohledem na rok vydání jednotlivých dílů, se jednoduše nejedná o žádné přelomové dílo. Nejzajímavějším prvkem celé série je právě její mytologický základ, který je v praxi převeden do zvláště zajímavého zpracování, ačkoliv je trochu podobné sérii o *Percym Jacksonovi* (tato série byla poprvé vydána v originálním, anglickém, jazyce v letech 2005–2009). V díle se ovšem objevuje několik momentů, kde se ukazuje toxická maskulinita a celkové toxické chování některých postav, což si

nemyslím, že by bylo dobré mladým dospívajícím čtenářům normalizovat, ovšem opět, zcela to zapadá do konvence YA titulů vydaných kolem roku 2012.

Nutno podotknout, že určité báje jsou ve společnosti natolik oblíbené a tematicky stálé, podle některých autorů, nevyčerpané, že na jejich motivy vznikají četné „retellings.“ V současnosti je mezi tvůrci velmi oblíbený mýtus o Hádovi a Persefoně, na jehož motivy vznikají krátká i komplexněji pojatá komiksová díla (viz *Lore Olympus*, Rachel Smythe), ale i několikadílné románové série (*A Touch of Darkness*, Scarlett St. Clair). Což jen značí, že antická témata ve společnosti stále kolují, jsou atraktivní a živá. V českém prostředí je v YAL řecká mytologie bohužel stále spíše překladovou záležitostí.

Došla jsem názoru, že autorka s řeckou mytologií pracuje poměrně citlivě, ačkoliv si samozřejmě původní mytologický příběh ve stěžejních detailech přetvořila k obrazu svému, ovšem o tom právě „retelling“ má být. Pro pozorného čtenáře by mohla tato série být nejen poutavou záležitostí, ale také poučným materiálem, ze kterého si odnese, že mytologie je bezpochyby zajímavá, a hlavně v lidských životech všudypřítomná. Vzhledem ke skutečnosti, že antická kultura je kolébkou kultury evropské, na kterou se v historických érách mnohokrát odkazovalo a brala se jako zářný kulturní vzor, je i přese všechny mé výhrady k YAL, nápomocná k udržení antické kultury v povědomí dospívajících generací. A je tak jediné dobře, že s každým poutavým novým literárním počinem s tematikou řeckých a římských mýtů znovu ožívá antický odkaz. Doufejme, že díky těmto YA titulům budou dospívající více vnímaví ke svému okolí a povšimnou si, že antický odkaz lze nalézt nejen v dekoračních prvcích jednotlivých architektonických stylů, ale také ve všemožném umění – přes výtvarné a sochařské po hudební a oděvní.

Je možné v rámci edukační složky postihnout v práci s žáky jednotlivé odlišnosti daného titulu od děl antických umělců a myslitelů. Případně by bylo možné jednotlivé mytologické prvky v díle hledat společně, pokoušet se vysvětlit jejich význam spolužákům a případně své vysvětlení doplnit, kde se s antickými prvky můžeme potkat dnes, což by také pomohlo v žácích probudit smýšlení o mytologii jako takové. V rámci interaktivních hodin dějepisu lze pomýšlet i na jednotlivá zpracování mýtů v dramatizaci, kdy by si mohli žáci připravit vlastní ztvárnění mýtických příběhů a předvést jej třídě, následně vysvětlit, kde se provedli modifikace a jaké prvky zůstaly totožné s předlohou. Takto by dostali žáci volnou ruku ve výběru báje, zároveň by museli zapojit své schopnosti v jejím ztvárnění a představení zbytku třídy. Myslím si také, že by to žáky mohlo zaujmout. Mohlo by jim to ukázat mytologii jiným způsobem a poukázat na její tvárnost.

YA literatura oplývá kouzlem, které mladému čtenáři žádný jiný žánr ani zaměření nemůže poskytnout. Tituly spadající do YAL totiž mohou být vším, čtenář má naprostou svobodu ve svém výběru a zaměření, pokud jej baví fantasy spojené s romantikou, realistická próza, komiks, manga, poezie, sci-fi, romantická próza etc. jednoduše si stačí vybrat a začít se. Pro mnohé čtenáře YAL značí jejich lásku ke knihám. Ovšem samozřejmě, že má YAL i svou stinnou stránku. Jednotlivé tituly mohou být poměrně schematické, tematicky podobné či koncepčně nedotažené, popř. se koncepčně opakující, např. milostný trojúhelník či spásitelský komplex hlavní hrdinky etc. Pro některé čtenáře výše zmíněné není na škodu, ba naopak to vyhledávají. Za závažnější ovšem považuji, pokud autoři záměrně do děl dodávají nevhodné a hrubé chování postav, které představují svým čtenářům jako naprosto v pořádku, ba dokonce žádoucí.

YAL ve své podstatě čtenářům vřele doporučuji, může to být skvělý prostředek nejen k odpočinku, ale také k rozšíření slovní zásoby, zapojení vlastní obrazotvornosti a fantazie, popřípadě mohou sloužit i k vlastní edukaci. Ovšem stále by měl mít čtenář na paměti, že příběhy jsou fiktivní a nejedná se o realitu, jelikož informace (nejen) o chování postav by v některých případech neměly být brány za vzor. Jen bych u titulů tematicky zaměřených na jakoukoli mytologii opravdu uvítala, kdyby se začaly tvořit ony již zmíněné dodatky, aby mladší čtenáři nepojali podezření, že upravené pasáže jednotlivých mýtů i hrdinů pocházejí ze svého předobrazu. Dodatky mohou sloužit také jako záchranný kruh, aby se čtenáři v díle neztráceli a neskončilo to jejich znechucením na základě neporozumění a neusnadněnému přijímání informací. Nevidím důvod, proč by dodatky v titulech nemohly být, když téměř každá fantasy série pro dospělé podobné doložky obsahuje.

8. ZDROJE

8.1. PRAMENY

- AISCHYLOS. *Oresteia*. Praha: Artur, 2014. Edice D. ISBN 978-80-7483-021-1.
- ANGELINI, Josephine. *Proroctví*. Praha: Coobook, 2014. 379 stran. ISBN 978-80-7447-609-9.
- ANGELINI, Josephine. *Beze snů*. Praha: Coobook, 2014. 368 stran. ISBN 9788074476938.
- ANGELINI, Josephine. *Bohyně*. V Praze: Coobook, 2015. 328 stran. ISBN 978-80-7447-833-8.
- COHEN, Elliot E. *A Teen-Age Bill of Rights: Here is a ten-point charter framed to meet the problems of growing youth*. The New York Times Magazine. 7. ledna 1945, s. 16-17.
- EDWARDS, Margaret. *Mrs. Grundy Go Home*. Wilson Library Bulletin. 1958(12), 33(4), s. 304-305.
- HÉSIODOS. *Zpěvy železného věku*. Praha: Svoboda, 1990. ISBN 80-205-0127-4.
- HINTON, S. E. *Teen-Agers Are for Real*. The New York Times Book Review. 27. srpna 1967, s. 28-29.
- HOMÉROS. *Ílias*. Překlad Otmar Vaňorný. Vydání v MKP první. V Praze: Městská knihovna v Praze, 2018. 638 stran. ISBN 978-80-7587-955-4.
- HOMÉROS. *Odyseia*. Překlad Otmar Vaňorný. Vydání v MKP první. V Praze: Městská knihovna v Praze, 2018. 452 stran. ISBN 978-80-7602-289-8.
- MARLOWE, Christopher. *Doktor Faustus*. Kladno: J. Šnajdr, 1925.

8.2. ODBORNÁ KNIŽNÍ LITERATURA

- CART, Michael. *Young Adult Literature, Third Edition: From Romance to Realism*. American Library Association. Chicago: ALA Neal-Schuman, 2016. ISBN 0-8389-1475-6.
- ČEŇKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury: adaptace mýtů, pohádek a pověstí, autorská pohádka, poezie, próza a komiks pro děti a mládež*. Praha: Portál, 2006. 171 stran. ISBN 80-7367-095-X.
- GRAVES, Robert. *Řecké mýty I*. Vydání první. V Praze: Odeon, 1982. 400 stran. ISBN 01-081-82.
- GRAVES, Robert. *Řecké mýty II*. Vydání první. V Praze: Odeon, 1982. 432 stran. ISBN 01-082-82.

- HILL, Crag. *The critical merits of young adult literature: coming of age*. New York, New York: Routledge, 2014–2014, 1 online resource (220 pages).
- KEPARTOVÁ, Jana. *Antické mýty ve vzdělávacím systému českých zemí (1848–1918)*. In: J. Čechvala; E. Poláčková et al. *Vymyšlená Ithaka. Recepce antické mytologie v české kultuře*. Praha: Filosofia, 2018, s. 111-146. ISBN: 978-80-7007-521-0.
- MELETINSKIJ, Jeleazar Moisejevič. *Poetika mýtu*. Bratislava: Veda, 1989.
- MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-x.
- PALLADINO, Grace. *Teenagers. An American History*. New York: Basic Books, 1996.
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002. 422 stran. ISBN 80-7182-124-1.
- SMITH, Carolyn. *Exploring the history and controversy of young adult literature. The new review of children's literature and librarianship* [online]. Taylor & Francis Group, 2002, 8(1), 1-11 [cit. 2023-02-09]. ISSN 1361-4541. Dostupné z: doi:10.1080/13614540209510656.
- SVOBODA, Ludvík a kol. *Encyklopedie antiky*. Vydání první. Praha: Academia, 1973. 741 stran. ISBN 21-003-73.
- YOLEN, Jane. *An Empress of Thieves*. Horn Book. 1994, 70 (December). s. 705.
- ZACHOVÁ, Alena. *Mýtus jako paměť prózy: (interpretace vybraných textů umělecké literatury)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. 133 stran. ISBN 80-7041-880-X.
- ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Vydání třetí. Praha: Mladá fronta, 1982. Máj. 478 stran. ISBN 23-103-82.

8.3. AUDIOVIZUÁLNÍ ZDROJE

- Harry Potter 20th Anniversary: Return to Hogwarts [česky Harry Potter 20 let filmové magie: návrat do Bradavic] [film]. Režie Eran XREEVY, Joe PEARLMAN, Giorgio TESTI, Casey PATTERSON. HBO, 2022.

8.4. INTERNETOVÉ ZDROJE

- *An Introduction to Middle Grade and Young Adult Fiction*, Part 1: Definitions – SFWA. Home | Science Fiction & Fantasy Writers Association [online]. [cit. 06.01.2023]. Dostupné z: <https://www.sfwaworld.com/2013/02/01/an-introduction-to-middle-grade-and-young-adult-fiction-part-1-definitions/>.
- GÉBLOVÁ, Alena. *Sít' veřejných knihoven máme nejhustší na světě*. In: *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ea002b5940>.
- Coobook [online]. Nakladatelství Coobook [cit. 01-11-2022]. Dostupné z: <https://www.coobook.cz/>.
- Meander [online]. Nakladatelství Meander [cit. 2022-11-01]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/>.
- Starcrossed (Starcrossed, #1) by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/9462795-starcrossed>.
- Josephine Angelini answers your questions — Ask the Author. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/3406550.Josephine_Angelini/questions.
- Dreamless (Starcrossed, #2) by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/12995284-dreamless>.
- Goddess (Starcrossed, #3) by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/7849034-goddess>.
- Josephine Angelini (Author of Starcrossed). *Goodreads | Meet your next favorite book* [online]. Copyright © [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/show/3406550.Josephine_Angelini.
- Pravidla – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vaším světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookawards/pravidla/#faze>.
- HumbookFest – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vaším světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookfest/>.

- HumbookStage – Humbook. *Humbook – knihy, co hýbou vaším světem* [online]. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.humbook.cz/projekt/humbookstage/>.
- Mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy. *Mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy* [online]. Copyright © 2023 Svět knihy, s.r.o. [cit. 17.03.2023]. Dostupné z: <https://www.svetknihy.cz/>.

8.5. KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

- STUPKOVÁ, Kateřina. *Tři výrazné vývojové trendy v young adult literatuře*. Praha, 2018. 107 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jana Čeňková, Ph.D.

8.6. OSTATNÍ

- § 1 zákona č. 430/1919 Sb. z. a n., Zákon o veřejných knihovnách obecních.
- Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Svět knihy s. r. o. [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=727207&typ=PLATNY>.

8.7. ZMÍNĚNÁ BELETRISTICKÁ LITERATURA

- RIORDAN, Rick. *Percy Jackson: Zloděj Blesku*. 2. vydání. Praha: Fragment, 2013. ISBN 9788025319765.
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. [1. díl]. 7. vyd., 2. v této úpravě. Praha: Albatros, 2003. ISBN 80-00-01281-2.
- MAAS, Sarah J. *Dvůr trnů a růží*. V Praze: Coobook, 2016. ISBN 978-80-7544-148-5.
- MAAS, Sarah J. *Skleněný trn*. V Praze: Coobook, 2015. ISBN 978-80-7447-901-4.
- COLLINS, Suzanne. *Hunger Games*. Brno: Fragment, 2010. ISBN 978-80-253-2048-8.
- LANCZOVÁ, Lenka. *Znamení Bliženců*. 3. vyd. Líbeznice: Víkend, 2011. Čtení pro dívky. ISBN 978-80-7222-752-5.
- LANCZOVÁ, Lenka. *Hvězda naděje*. 3. vyd. Líbeznice: Víkend, 2001. Čtení pro dívky. ISBN 80-7222-193-0.
- MEYER, Stephenie. *Stmívání*. 1. díl. 2. vyd. Praha: Egmont ČR, 2008. ISBN 978-80-252-0898-4.
- ROTH, Veronica. *Divergence*. V Praze: Coobook, 2012. ISBN 978-80-7447-125-4.

- MEYER, Marissa. *Měsíční kroniky*. V Praze: Egmont, 2012. ISBN 978-80-252-2110-5.
- GREEN, John. *Hvězdy nám nepřály*. Vydání čtvrté. Praha: Knižní klub, 2017. Yoli. ISBN 978-80-7549-510-5.

9. SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1

Obálky série *Proroctví* (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 2

Hodnocení knihy *Proroctví* na platformě Goodreads (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 3

Hodnocení knihy *Beze snů* na platformě Goodreads (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 4

Hodnocení knihy *Bohyně* na platformě Goodreads (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 5

Článek S. E. Hinton *Teen-Agers Are for Real* otisknutý 27. srpna 1967 v *The New York Times Book Review* (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 6

Josephine Angelini odpovídá na otázky čtenářů prostřednictvím platformy Goodreads (obrázek)

PŘÍLOHA Č. 7

Napjatý vztah mezi Helenou a bohyní Afrodítou v eposu *Íliás*

10. PŘÍLOHY

1. České obálky série *Proroctví*¹⁸¹

2. Hodnocení knihy *Proroctví* na platformě Goodreads¹⁸²

A screenshot of the Goodreads website showing the book 'Starcrossed' by Josephine Angelini. The page includes the Goodreads logo, navigation links (Home, My Books, Browse, Community), a search bar, and a 'Want to Read' button. The book cover is displayed, along with the title 'Starcrossed (Starcrossed #1)' and the author's name. The rating is shown as 4.05 stars based on 70,966 ratings and 5,431 reviews. A 'Rating details' pop-up window is open, showing a bar chart of the distribution of ratings: 5 stars (42%, 30,335 ratings), 4 stars (31%, 22,471 ratings), 3 stars (16%, 11,767 ratings), 2 stars (5%, 4,034 ratings), and 1 star (3%, 2,359 ratings). Below the chart, it states '91% of people liked it' and provides summary statistics for all editions and this specific edition. At the bottom, there are links to purchase the book on Kindle Store (\$10.99), Amazon, and other stores, as well as a link to libraries.

¹⁸¹ *Proroctví* – Josephine Angelini | Databáze knih. Knihy | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/proroctvi-proroctvi-219370>.; *Beze snů* – Josephine Angelini | Databáze knih. Knihy | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/proroctvi-beze-snu-220810>.; *Bohyně* – Josephine Angelini | Databáze knih. Knihy | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/proroctvi-bohynie-225976>.

¹⁸² *Starcrossed (Starcrossed, #1)* by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/9462795-starcrossed>.

3. Hodnocení knihy *Beze snů* na platformě Goodreads¹⁸³

The screenshot shows the Goodreads interface for the book 'Dreamless' by Josephine Angelini. The book is part of the 'Starcrossed' series (#2). The main page displays the book cover, title, author name, and a star rating of 4.18 based on 42,567 ratings and 2,470 reviews. A 'Want to Read' button is visible. A 'Rating details' pop-up window is open, showing a bar chart of ratings: 5 stars (45%, 19,226 ratings), 4 stars (33%, 14,390 ratings), 3 stars (16%, 6,852 ratings), 2 stars (3%, 1,528 ratings), and 1 star (1%, 571 ratings). Below the chart, it states '95% of people liked it' and provides summary statistics for all editions and this specific edition.

Rating	Percentage	Count
5 stars	45%	19,226
4 stars	33%	14,390
3 stars	16%	6,852
2 stars	3%	1,528
1 star	1%	571

95% of people liked it
All editions: 4.18 average rating, 42,567 ratings, 2,470 reviews, added by 76,373 people, 24,421 to-reads
This edition: 4.2 average rating, 35,939 ratings, 1,941 reviews, added by 65,461 people

4. Hodnocení knihy *Bohyně* na platformě Goodreads¹⁸⁴

The screenshot shows the Goodreads interface for the book 'Goddess' by Josephine Angelini. The book is part of the 'Starcrossed' series (#3). The main page displays the book cover, title, author name, and a star rating of 4.22 based on 31,821 ratings and 2,121 reviews. A 'Want to Read' button is visible. A 'Rating details' pop-up window is open, showing a bar chart of ratings: 5 stars (48%, 15,402 ratings), 4 stars (31%, 10,023 ratings), 3 stars (15%, 4,801 ratings), 2 stars (3%, 1,181 ratings), and 1 star (1%, 414 ratings). Below the chart, it states '95% of people liked it' and provides summary statistics for all editions and this specific edition.

Rating	Percentage	Count
5 stars	48%	15,402
4 stars	31%	10,023
3 stars	15%	4,801
2 stars	3%	1,181
1 star	1%	414

95% of people liked it
All editions: 4.22 average rating, 31,821 ratings, 2,121 reviews, added by 62,397 people, 22,258 to-reads
This edition: 4.24 average rating, 25,912 ratings, 1,587 reviews, added by 52,520 people

¹⁸³ *Dreamless (Starcrossed, #2)* by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/12995284-dreamless>.

¹⁸⁴ *Goddess (Starcrossed, #3)* by Josephine Angelini. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 05.01.2023]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/7849034-goddess>.

Teen-Agers Are for Real

By SUSAN HINTON

THE trouble is, grownups write about teen-agers from their own memories, or else write about teen-agers from a stand-off, I'm-a-little-scared-to-get-close-they're-hairy view. Teen-agers today want to read about teen-agers today. The world is changing, yet the authors of books for teen-agers are still 15 years behind the times.

In the fiction they write, romance is still the most popular theme, with a-horse-and-the-girl-who-loved-it coming in a close second. Nowhere is the drive-in social jungle mentioned, the behind-the-scenes politicking that goes on in big schools, the cruel social system in which, if you can afford to snub every fourth person you meet, you're popular. In short, where is reality? On the other side of the coin, there are the hair-raising accounts of gangs, motorcycle and otherwise; gangs hold a fatal fascination for adults. Adults who try to write realistically seem to mix up the real with the dirty.

And speaking of realism, nothing makes a teen-ager blush more than a grown-up

MISS HINTON is the 19-year-old author of "The Outsiders," which was published earlier this year.

Photograph by Clemens Kaltschier.

writer trying to use "gear," "fab," "camp," "groovy" in dialogue. The rule is: If you don't say it yourself, don't say it. It comes out fake. And one of the more redeeming qualities of teen-agers is their loathing for anything fake.

The teen-age years are a bad time. You're idealistic. You can see what should be. Unfortunately, you see what is, too. You're disillusioned, but only a few take it as a personal attack. These few make the headlines as "hippies."

Recently a friend of mine had an adult lean over and leer at her: "I hear you teen-

agers experiment a lot with sex."

"Oh yes," she said brightly. "Drugs and booze, too." Later she told me, "Always tell people what they want to hear," and shrugged. There was no communication. Sex and drugs and alcohol are teen-age problems. They're adult problems, too. Why not some honest talk instead of nudging and sly prying on one side and bitterness and suspicion on the other?

Teen-agers yell, "Listen to me!" and grownups say, "Cut your hair, we'll talk then." To the adults' "You can't do that," the usual reply is, "Watch me."

And through all this mess, we still get books on Mary Jane's big date with the football hero. Why not write it realistically? (I said real, not dirty.) Most kids nowadays date for status. There are cliques and classes and you date so you can say you had a date with so-and-so, the president of the student council. You may loathe him, but personal likes and dislikes don't matter anymore. And the higher up the social ladder you go, the cooler it gets. You say what everyone else says. You wear what everyone else

(Continued on Page 28)

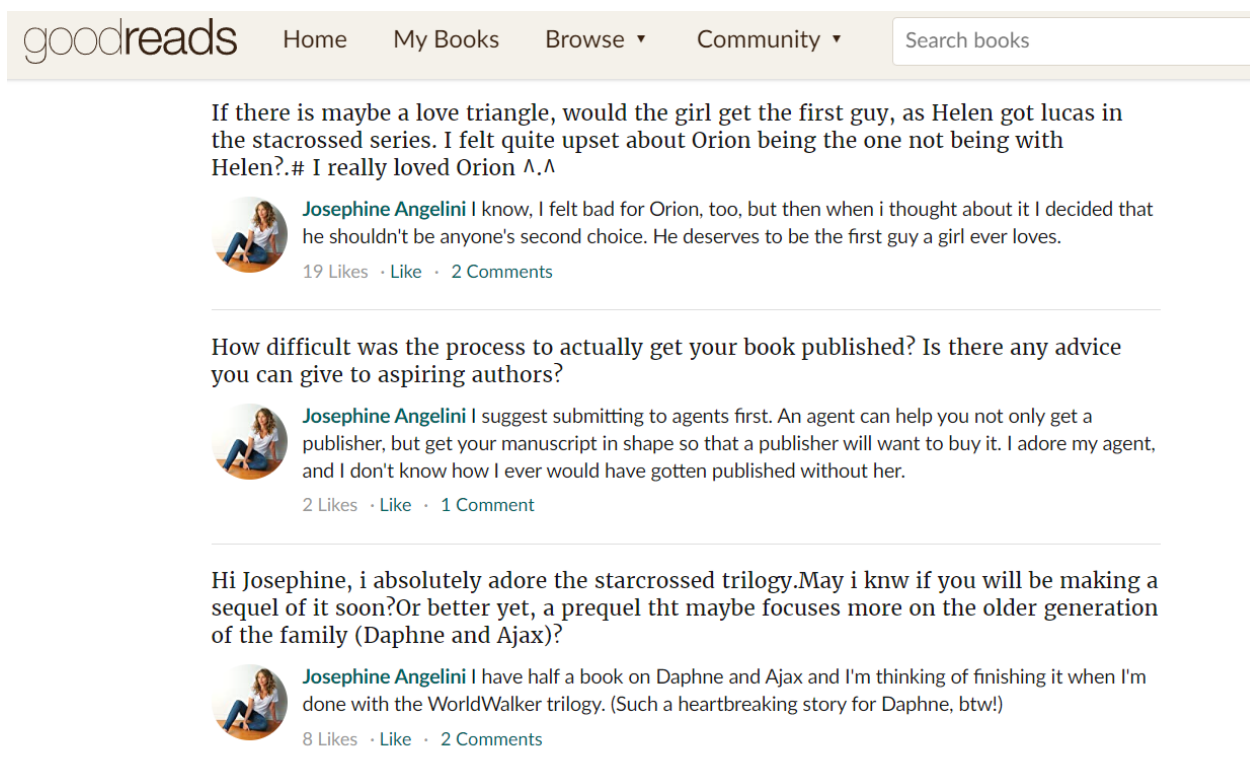
The New York Times

Published: August 27, 1967

Copyright © The New York Times

¹⁸⁵ HINTON, S. E. *Teen-Agers Are for Real*. The New York Times Book Review. 27. srpna 1967, s. 28-29.

6. Josephine Angelini odpovídá na otázky čtenářů prostřednictvím platformy Goodreads¹⁸⁶

The screenshot shows the Goodreads website interface. At the top, there is a navigation bar with the Goodreads logo, links for Home, My Books, Browse, and Community, and a search bar. Below the navigation bar, there are three Q&A posts by Josephine Angelini. Each post includes a question, a profile picture of the author, her name, her answer, and engagement statistics (likes and comments).

Post 1:
Question: If there is maybe a love triangle, would the girl get the first guy, as Helen got lucas in the stacrossed series. I felt quite upset about Orion being the one not being with Helen?.# I really loved Orion ^.^
Answer: **Josephine Angelini** I know, I felt bad for Orion, too, but then when i thought about it I decided that he shouldn't be anyone's second choice. He deserves to be the first guy a girl ever loves.
19 Likes · Like · 2 Comments

Post 2:
Question: How difficult was the process to actually get your book published? Is there any advice you can give to aspiring authors?
Answer: **Josephine Angelini** I suggest submitting to agents first. An agent can help you not only get a publisher, but get your manuscript in shape so that a publisher will want to buy it. I adore my agent, and I don't know how I ever would have gotten published without her.
2 Likes · Like · 1 Comment

Post 3:
Question: Hi Josephine, i absolutely adore the starcrossed trilogy.May i knw if you will be making a sequel of it soon?Or better yet, a prequel tht maybe focuses more on the older generation of the family (Daphne and Ajax)?
Answer: **Josephine Angelini** I have half a book on Daphne and Ajax and I'm thinking of finishing it when I'm done with the WorldWalker trilogy. (Such a heartbreaking story for Daphne, btw!)
8 Likes · Like · 2 Comments

¹⁸⁶ *Josephine Angelini answers your questions — Ask the Author. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/3406550.Josephine_Angelini/questions.*

7. Napjatý vztah mezi Helenou a bohyní Afrodítou v eposu *Ílias*¹⁸⁷

Toto jí bohyně řekla a v hrudi jí vzbouřila srdce.
Ale jak bohynin krk, ten překrásný, Helené zhlédne,
její rozkošná ňadra a leskem zářící oči,
rázem tu užasne velmi, dí slovo a promluví takto:
„Duchu ty zlý, nač takto mě zas teď mámiti dychtíš?
Či snad ještě mě dál, kams v jiné lidnaté město,
luzné do Méonie — či Frygie — zavéstí hodláš?
Copak ti také je tam kým miláček ze smrtných lidí?
Protože Átreův syn teď slavného Parida v boji
překonav, úmysl chová mě ohavnou domů si odvézt,
proto's přišla teď sem, bys léčku mi strojila zase?
Jdi jen a sed' si tam s ním! Radš všelikých styků se s bohy
zřekni a nohama svýma už nechoď na Olymp více —
nýbrž pořád jen oň můj starosti, pořád ho hlídej —
ať si tě konečně přec buď za choť neb za služku vezme!!
Tam však nepůjdu já, vždyť nebylo by mi to slušno
jemu tam chystat lůžko! — Tot' potom Trójanky všechny
budou mě hanou stíhat — jsem beztoho zármutku plna!“
Bohyně na tuto řeč jí pravila, vzplanuvši hněvem:
„Nezlob mě, svévolná, dál, sic ve zlosti zavrhnou tebe,
zanevrouc na tebe tak, jak vřele jsem přilnula k tobě!
Uprostřed obou vojsk, jak Danaův všechněch, tak Tróů,
zhoubnou ti zosnují zášť — pak žalným osudem sejdeš!“
Helené zrozená z Dia se zhrozila pohrůžky této:
šla tedy, v lesklou roušku, a bělostnou, zakryvši líce,
mlčky — a z Trójaneč žádná jí nezřela — vedlot' ji božstvo.

¹⁸⁷ HOMÉROS. *Ílias*. s. 92.